



„Helyben jó”

Borsod-Torna-Gömör Egyesület

Helyi Fejlesztési Stratégia

2023-2027

Készítette: Tervezést Koordináló Csoport
és a BTGE munkaszervezete

Elfogadás dátuma: 2023. szeptember 22.



Tartalom

Bevezetés	3
1. A HFS és a KAP ST kapcsolata	4
2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése	7
3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása	10
4. Horizontális célok	12
4.1 Esélyegyenlőség	12
4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem	14
5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések	14
6. Külső koherenciák azonosítása	17
7. Helyzetfeltárás	19
7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása	19
7.2 SWOT analízis	22
8. A stratégia beavatkozási logikája	23
8.1 A stratégia jövőképe	24
8.2 A stratégia célhierarchiája	24
9. Cselekvési terv	26
9.1 Az intézkedések leírása	26
9.2 Együttműködések	32
9.3 Kommunikációs terv	33
9.4 Egyéb, a HACS által megvalósított projektek	35
10. Monitoring és Indikátorok	36
10.1 Monitoring	38
10.2 Az indikátorok megadása	39
11. Indikatív pénzügyi terv	40
Mellékletek	41

Rövidítések jegyzéke

BTGE Borsod-Torna-Gömör Egyesület

EU Európai Unió

HACS Helyi Akciócsoport

HBB Helyi Bíráló Bizottság

HF Helyi Felhívás

HFS Helyi Fejlesztési Stratégia

IH Irányító Hatóság

KAP Közös Agrárpolitika

KAP ST Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv

LEADER Közösségi kezdeményezés a vidék gazdasági fejlesztése érdekében

SWOT Erősségek, Gyengeségek, Lehetőségek, Veszélyek elemzés módszer

VP Magyarország - Vidékfejlesztési Program 2014 - 2020

TCS Tervezői Csoport

Bevezetés

A Helyi Fejlesztési Stratégiák (a továbbiakban HFS) minimális tartalmát a KAP Stratégiai Terv jogalapja az SPR (EU) 2021/2115 rendelet, mely részben a LEADER program támogatására vonatkozó szabályokat is tartalmazza. Ez alapján alakította ki az Agrárminisztérium Vidékfejlesztésért Felelős Helyettes Államtitkárság Irányító Hatósága a HFS-ek szerkezetére és tartalmára vonatkozó keretrendszert, amelyet minden LEADER csoportnak követnie kell. A stratégia az IH által megadott sablon és a hozzá tartozó útmutató alapján készült.

A Borsod-Torna-Gömör Egyesület 2008-ban alakult. A közvetlen működési területén 77 településre készítette el a jelen Helyi Fejlesztési Stratégiát. A települések listája a 2. sz. mellékletben találhatóak.

2023-2027-es EU-s időszakban a LEADER vidékfejlesztési források felhasználásának az alapja az új Helyi Fejlesztési Stratégia elkészítése és elfogadása a Közösség által. Az agrárpolitika tíz fontos célkitűzésre épül. Az uniós tagállamoknak e célkitűzésekre kell alapozniuk a KAP stratégiai terveiket. A LEADER vidékfejlesztési program egyedisége átfogóan abban áll, hogy egy jól körülhatárolható területen a települések aktív lakói, szakemberei fejlesztési stratégiát dolgoznak ki a helyi igényeknek, adottságoknak, lehetőségeknek megfelelően.

A munkafolyamat során feltárt szükségletek kielégítésére tervezett megoldásokat, intézkedéseket hozzá kellett illeszteni a jogszabályi- és rendelkezésre álló forráskeretekhez. Ezek alapján az alábbi célokat fogalmazta meg a csoport:

1. A lakosság szolgáltatásokhoz való hozzáférését javító vállalkozások kisléptékű fejlesztése
2. A helyben előállított termékek és szolgáltatások ismertségének, értékesítésének javulása a Borsod- Torna-Gömör Helyi termék védjegyrendszer erősítésével
3. Borsod-Torna-Gömör védjegyrendszer értékesítési pont, közösségi tér kialakítása, bevásárló közösség létrehozása
4. Hagyományok, kultúra, művészet, egészség, kreativitás és innovativitás erősítése
5. Helyi életminőség javítása a lakossági szolgáltatások fejlesztése és a kismértékű infrastruktúra fejlesztések által

Egy olyan, többszörösen hátrányos helyzetű térségben, mint a Sajó-Szuha Karszt és a Cserehát vidéke, fokozott az érdeklődés a helyi termékek előállításában és értékesítésében rejlő lehetőségek iránt. Főként, mert a térség jelenlegi jövedelemtermelő képességre rendkívül kicsi, a külső piacoktól való elzártsága viszont rendkívül nagy.

Külső befektetések, a globalizálódó gazdaságba való bekapcsolódás esélye hiányában a figyelem a korábbi modernizációs folyamatokból való kimaradás révén eddig megőrzött gazdag természeti és kulturális örökségre alapozott helyi termékek felé fordul. Csodát ettől sem várhatunk, de a mainál lényegesen több ember számára jelenthet megélhetést a helyi alapanyagokból, helyi hagyományos kézműves technológiával készített, egyedi megjelenésű élelmiszerek, kézműves termékek és turisztikai szolgáltatások előállítása és értékesítése.

Nem kétséges tehát, hogy a térség fejlődésében a helyi termék stratégiai jelentőségű. Ezt felismerve indította el a Borsod-Torna- Gömör Egyesület a helyi termékek térségi feltárására, termelésének ösztönzésére, népszerűsítésére irányuló programját és erre építve a 2023-2027-es Helyi Fejlesztési Stratégiáját!

Ehhez kíván Önöknek barátsággal jó egészséget és sikeres pályázatokat,

BTGE elnöksége és munkaszervezete

1. A HFS és a KAP ST kapcsolata

Helyi Fejlesztési Stratégiánk cél és intézkedés rendszerének kialakításakor nemcsak a helyi adottságokat és igényeket vettük figyelembe, hanem az Európai Unió által meghatározott célokhoz, prioritásokhoz való illeszkedési kötelezettséget is. A Stratégia megvalósulásának legjelentősebb forrása az EMVA források, ezért megalkotásakor törekedtünk arra, hogy KAP Stratégiai Terv alábbi céljainak megvalósulásához járuljon hozzá.

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása

SO8 - A foglalkoztatásnak, a növekedésnek, a nemek közötti egyenlőségnek – és többek között a nők mezőgazdasági tevékenységekben való részvételének –, a társadalmi befogadásnak és a helyi fejlesztésnek az előmozdítása a vidéki térségekben, a körforgásos biogazdaságot és a fenntartható erdőgazdálkodást is beleértve.

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása

R.38 A helyi fejlesztési stratégiák által érintett vidéki népesség aránya

A KAP ST „RD57_R15_LDR_77 - LEADER stratégiák elkészítése és végrehajtása” megnevezésű beavatkozása tartalmazza a LEADER támogatáshoz kapcsolódó kereteket.

Ez a beavatkozás a vidéki térségek és közösségek területileg kiegyensúlyozott fejlesztésében jelentős szerepet vállaló, az ország térségeiben már működő vagy megalakuló HACS-ok számára biztosít támogatást. Az intézkedés keretében a HACS-ok a KAP ST céljaihoz illeszkedő, a helyi fejlesztési igényeknek megfelelő HFS-t dolgoznak ki. Az IH által jóváhagyott HFS-ben a HACS-ok olyan fejlesztési célokat határoznak meg, amelyeket a térségi szereplők valósítanak meg.

A HFS-t annak tartalma és minősége, valamint a megvalósításhoz szükséges kapacitás alkalmassága alapján az IH hagyja jóvá. A HFS-ek tartalmának kialakítása a HACS-ok kizárólagos feladata és felelőssége, amelyhez a beavatkozás biztosítja a szükséges pénzügyi keretet. Amennyiben egy HFS a kiválasztási kritériumok alapján nem fogadható el az IH által, az visszaküldésre kerül javítás céljából az érintett HACS részére.

A HACS működtetéshez kapcsolódó tevékenységek mellett, a HACS legfontosabb feladata a helyi közösség motiválása, aktivizálása és segítése úgy, hogy az új lehetőségek, ötletek felszínre kerüljenek és megvalósuljanak a HFS céljainak megfelelően, továbbá a HFS közösség általi kidolgozása és megvalósítása, valamint a hálózatépítés más HACS-okkal belföldön és a határon túl. Ennek keretében a HACS-ok támogathatják a projekttervek pályázattá történő kidolgozását is, amennyiben a projekt megvalósítása a HFS céljaihoz illeszkedik.

Tervezett beavatkozások

A helyi igényfelmérés a KAP ST igényfelméréséhez illeszkedően, a SWOT analízis a GYELV elemzés megállapításaival összhangban, a korábban ismertetett célkitűzést szolgálva a helyi gazdaságfejlesztést, a helyi közösségek megerősítését és a térségen belüli kapcsolatok fejlesztését kell szolgálják. A beavatkozások a KAP ST célkitűzésein belül, a helyzetelemzés, igényfelmérés, SWOT analízis helyi sajátosságait tükrözve kell szolgálják a helyi fejlesztések megvalósítását.

A megvalósítás módszertana

A BTGE működtetéshez kapcsolódó tevékenységek mellett, a HFS kidolgozása és megvalósítása során motiválja, aktivizálja és segíti a helyi közösséget olyan módon, hogy a HFS kidolgozása során az új lehetőségek, ötletek felszínre kerüljenek és azok a HFS elfogadását követően megvalósuljanak. A BTGE és az IH által szabott feltételrendszer mellett is törekszik a HFS közösség általi kidolgozására. Ennek keretében a LEADER megközelítés hét alappilléreét érvényre juttatja, mind a tervezés, mind a megvalósítás során.

A LEADER program hét alappilléreinek megvalósítása

- 1) Területalapú megközelítés: Az akciócsoport működési területe a Bódva és a Sajó folyók völgyére, az Aggteleki- karsztra, a Borsodi dombságra, a Rudabányai-hegységre, valamint a Cserehátra terjed ki. A térség az Edelényi, a Kazincbarcikai, a Putnoki és a Miskolci járáshoz kapcsolódó 77 települést foglalja magába.

- 2) Alulról építkező megközelítés: A térségi szereplők elkészítették a térségi stratégiájukat a programozási időszakra, figyelembe véve a közösségi és nemzeti iránymutatásokat. A helyi szereplők bekapcsolódtak a területüket érintő fejlesztésekbe, meghatározták azokat. A BTGE az alulról való építkezés elvét vallja, és ezáltal a helyi önszerveződés fontosságát is hangsúlyozza. Arra ösztönzi a helyieket, hogy aktívan vegyenek részt a térség hosszú távú fejlődési irányvonalainak, stratégiájának meghatározásában és annak kivitelezésében is. Ehhez szükséges a helyiek mozgósítása, lelkesítése és a közösségfejlesztő akarat megteremtése, amely a hálózatépítést szorgalmazza, összekötvé a gazdasági és civil szférát az önkormányzati szervezetekkel.
- 3) Innovativitás: A térség erőforrásainak az itt élők jól-léte érdekében történő hasznosításához a helyi gazdasági és közszféra kapacitásai nem elegendők. Szükség van a társadalom szélesebb körének bevonására, olyan új szerveződési formák, eljárások, közösségi megoldások létrehozására, melyek hozzájárulhatnak a térség új fejlődési pályára állásához. A helyi foglalkoztatás fejlesztését, az infokommunikációs technológiák társadalmi elterjesztését, fenntartható életmód, térségi önellátás és a társadalmi szolidaritás megerősítését, különböző etnikai csoportok egymás mellett élésének javítását szolgáló társadalmi innovációkhoz szükséges erőforrások feltárása, dokumentálása, társadalmi innovációs ötletek megfogalmazása és az ehhez szükséges tervezés.
- 4) Integrált megközelítés: Stratégiánk kidolgozásánál a korábbi évek tapasztalatát figyelembe véve mutatjuk be a HFS innovatív és integrált elemeit. Az előző tervezési időszakra alapozva próbálunk újszerű megoldásokat találni és ezek mentén ösztönöznünk a különböző szektorok, ágazatok többszereplős fejlesztésének még nem egészen kialakult lehetőségeit. Fontos és egyedi megközelítésnek gondoljuk azon térségi vállalkozások támogatását a szolgáltatási szektorban, melyek számára az alapvető feltételek sem adták tevékenységeik végzéséhez (tevékenység végzéséhez szükséges eszközök, pénz hiánya miatti munkaerő deficit, elégtelen vagy hiányzó marketingtevékenység miatti teljes ismeretlenség, kapcsolati tőke hiánya), így a más operatív programok által kínált fejlesztési lehetőségekkel sem tudnak élni. Ugyan ezen megfontolásból kívánjuk támogatni a térségre egyedileg jellemző hagyományos-, bio- és kézműves termékek, élelmiszerek piacra jutását, hozzásegítve ezzel pályázóinkat a további fejlődéshez.
- 5) Sajátos irányítási és finanszírozási módszerek: a LEADER módszer lehetővé teszi a helyi szereplőkből álló döntési szint létrejöttét a szférák bevonásával. A helyi szereplők ismerik a térséget, az arra készült tervek, így kompetenssé válnak a fejlesztési tervek végrehajtását elősegítő döntések meghozatalában. A döntési szinten a közszféra, civil szféra és a vállalkozói szféra szereplői helyezkednek el.
- 6) Hálózatépítés, együttműködés: a helyben szerzett tapasztalatok, kidolgozott módszerek terjesztése érdekében a BTGE védjegyes tagjai hálózatba szerveződtek. Jelen hálózat azonos gazdasági és adottságú szereplők között alakult ki. A BTGE és az MNVH fő célja a vidéki szereplők ösztönzése és támogatása a térségük lehetőségeiről történő együttgondolkodásban, a természeti és a kulturális adottságok gazdagítása, a gazdasági környezet megerősítése, a közösségek önszervező képességének javítása, együttműködések ösztönzése, valamint a fejlesztésben potenciálisan szerepet vállaló helyi csoportok együttműködésének erősítésével az integrált, alulról jövő fejlesztési kezdeményezések támogatása.
- 7) Helyi partnerség(ek), HACS-ok helyi szintű szerepvállalása: a LEADER során a szereplők a civil szféra, a vállalkozói szféra és a közszféra helyi szintű képviselői együttműködnek. Mindannyian más oldalról látják ugyanazt a lehetőséget, így gondolataikat egységesítik a Helyi Fejlesztési Stratégiában.

A bemutatott hét alapelv jól megvilágítja a LEADER megközelítés mibenlétét a BTGE HFS-ben. Ezen elvek a gyakorlatban mindennapi emberek helyi stratégiatervezését és a tevékenységekben való részvételét jelentik.

Irányadó jogszabályok:

- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/1060 RENDELETE az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízumpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról
- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/2115 RENDELETE a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályaon kívül helyezéséről

A KAP ST és a HACS HFS szükségletfelmérés, GYELV elemzés, közös elemei

A HFS-ben a BTGE a helyi sajátosságok mellett a KAP ST igényfelmérésének alábbi releváns elemeit azonosította:

- 8.1.1 - Vidéken élő nők foglalkoztatási rátájának növelése A nők foglalkoztatása a vidéki területeken különösen fontos az életminőség, az elvándorlás csökkenése szempontjából.
- 8.1.2 - Vidéki mikrovállalkozások jövedelmezőségének javítása A mikrovállalkozások indítása a helyi munkavállalási lehetőségek bővülését eredményezi, ez pedig csökkenti az elvándorlást.
- 8.1.5 - Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása A kisgazdaságok jövedelmezősége a mezőgazdaságból élő vidéki lakosság számára meghatározó jelentőségű.
- 8.2.1 - Emberi erőforrás a fejlesztéspolitikai programok végrehajtására A helyi/térségi szinten aktív, helyismerettel, kapcsolatrendszerrel, fejlesztéspolitikai és program végrehajtási tapasztalattal, valamint biztos működési forrással rendelkező emberi erőforrás rendelkezésre állása meghatározza a helyi együttműködések, fejlesztési programok (pl LEADER, okos falu) sikerét.
- 8.2.2 - Helyi/térségi igényekhez illeszthető, ezekre mérhető hatással bíró fejlesztések A helyi igényekhez alkalmazkodó fejlesztések a lakosság helyben tartásának fontos eszköze.
- 8.2.3 - A helyi fejlesztési programok összhangjának megteremtése, térségen belüli együttműködések A települések fejlődését az szolgálja, ha a fejlesztésekre irányuló koncepciókat összehangolják, továbbá, ha a települések egymás között is összehangolják tapasztalataikat.
- 8.3.2 - Életminőséget emelő helyi lakossági szolgáltatások infrastrukturális hátterének fejlesztése A helyi lakossági szolgáltatások színvonala az életminőség fontos meghatározója
- 8.4.1 - Aprófalvak ellátása gyermekvédelmi, egészségügyi és oktatási szolgáltatásokkal Az aprófalvak esetében a helyi szolgáltatások minősége jellemzően a legrosszabb.
- 8.4.2 - Roma felzárkóztatási programok ösztönzése, szegregáció csökkentése A cigányság helyzetének javítás a leszakadó települések helyzete javításának egyik legfontosabb eszköze.

GYELV elemek:

Erősségek

- E.3. LEADER és más helyi együttműködési jó gyakorlatok, a helyi akciócsoportok helyismerete, fejlesztéspolitikai és program végrehajtási tapasztalata és kapcsolatrendszere
- E.6. Vidéki térségekben jellemzően alacsony tőkeerővel és kockázattűrő képességgel rendelkező mikrovállalkozások és civil szervezetek számára adekvát, kis léptékű, a helyi szükségletekre szabott LEADER forrás rendelkezésre állása

Gyengeségek

- Gy.1. Nők foglalkoztatási rátája jelentősen elmarad a férfiakétól [SO8/1.1.]
- Gy.2. Jövedelmek növekedése ellenére továbbra is jelentős különbségek fennállása a jövedelem eloszlásban (legalacsonyabb és legmagasabb jövedelműek között, valamint településtípusok között) [SO8/4.2.]
- Gy.3. Növekvő, de továbbra is alacsony munkatermelékenység
- Gy.4. Népeségfogyás, különösen a vidéki térségekben [SO8/1.3.]
- Gy.5. Munkavállalási célú elvándorlás [SO8/1.2.]
- Gy.9. Mérsékelt konvergencia ellenére továbbra is jelentős regionális különbségek [SO8/3.1][SO8/3.2]
- Gy.11. A vidéki közlekedési és az egyéb lakossági szolgáltatások minőségének javításához szükséges infrastruktúra fejlettségének területi különbségei [SO8/3.1.] [SO8/3.2]
- Gy.12. Csatornázottság alacsony aránya a községekben
- Gy.13. Aprófalvak általános ellátatlansága gyermekvédelmi, egészségügyi és oktatási szolgáltatásokkal [SO8/4.1.]
- Gy.14. Kiegészítő turisztikai lehetőségek korlátai kistermelők részére [SO8/1.5.]
- Gy.15. LEADER források korlátosság, illetve a kisléptékű források felhasználásának a léptékhez képest magas adminisztratív terhei [SO8/2.3.]
- Gy.18. Tartósan inaktív aktív korúak reintegrációját elősegítő, programokon átívelő komplex megoldások hiánya [SO8/1.4.]

Gy.19. A veszélyeztetett társadalmi csoportok (romák, munkanélküliek, alacsony iskolai végzettségűek) szegénységnek, illetve társadalmi kirekesztettségnek való kitettségé továbbra is magas

Lehetőségek

- L.1. Vállalkozások munkatermelékenységet javító fejlesztése
- L.7. Belföldi turizmus, azon belül is az agro- és ökoturizmus iránti érdeklődés növekedése
- L.8. Komplex, több alapból gazdálkodó vidékfejlesztési programok indítása
- L.9. Vidék-város együttműködésének megerősítése
- L.10. IKT lehetőségek széles körű elérhetőségének növekedése
- L.12. REL típusú együttműködések terjedése
- L.14. KAP ST-n kívüli, vidékfejlesztési célú vagy azt kiegészítő hazai és EU-s programok, stratégiák, szinergia a programok között összetett problémák (pl. szegénység) kezelése terén [SO8/4.2]
- L.15. Potenciális munkaerő-tartalék munkaerőpiaci integrációja
- L.16. Helyhez kötött, széles sávú internet lefedettség növekedése az internettel rendelkező háztartások között
- L.17. Közlekedési infrastruktúra egyes elemeinek javulása (pl. növekvő autópályahossz)
- L.18. Bővülő bölcsődei, óvodai férőhelykapacitás

Fenyegetések

- F.1. Gazdaságilag aktív korú népesség számának további csökkenése [SO8/1.3.]
- F.2. A népesség elöregedő korszerkezete veszélyezteti a fogyasztásból adódó gazdasági növekedés további bővülését [SO8/1.3.]
- F.3. Foglalkoztatás további bővítésének kimerülő tartalékai [SO8/1.4.]
- F.5. Helyi alapszintű egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés romlása (pl. betöltetlen háziorvosi és védőnői körzetek számának növekedése) [SO8/4.1.]
- F.9. Elaprózott gazdálkodási viszonyok és a munkaerőhiány tartós fennmaradása az erdőgazdálkodás esetében [SO8/1.2.] [SO8/1.5.]
- F.11. Roma-felzárkóztatási programok eredményei nem eléggé kézzelfoghatóak [SO8/4.2.]
- F.12. LEADER HACS-ok egy részénél rendelkezésre álló humán erőforrás további erodálódása [SO8/2.1.] [SO8/2.2.]

A BTGE olyan célokat határoz meg, amelyeket a térségi szereplők valósítanak meg, amelyek mentén történő beavatkozások a vidéki térségek és közösségek területileg kiegyensúlyozott fejlesztések számára biztosít támogatást. Az intézkedések keretében a BTGE és a KAP ST céljaihoz illeszkedő, a helyi fejlesztési igényeknek megfelelő HFS-t dolgoz ki.

2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése

A HFS tervezési folyamata a térségben három részre bontható:

- Tervezést előkészítő szakasz (2022. novembertől)
- Projektötlet gyűjtés (2022. decembertől)
- HFS dokumentum készítése (2022. decembertől-2023. szeptemberig)

a legfontosabb érintettek beazonosítása: A 77 településhez tartozó önkormányzat, civil és vállalkozó szervezetek megszólítása. párbeszéd biztosítása: A projektgyűjtő adatlapok kiküldésre kerültek email útján a Borsod-Torna-Gömör Egyesület tagjai részére, mely a folyamatos kapcsolattartást és a helyi szereplők igényének felmérését hivatott mérni. A www.btge.hu weboldalon elérhetővé vált a HFS dokumentumainak áttekintése és a projekt adatlap. A facebook közösségi oldalunkon folyamatos az információnyújtás a HFS tervezéssel kapcsolatban. Lehetőséget adtunk a közösségnek az online kérdőív kitöltésére is.

fórumok és munkacsoportok szervezése: Rendszeres kapcsolattartás, közös munka a tervezést koordináló csoporttagokkal. Fórumok rendezése, honlapon és email útján történő meghívók megküldése.

folyamatos kapcsolattartás: A HFS tervezéssel kapcsolatban személyes konzultációkat is folytat az Egyesület. A munkaszervezet irodájában a kollégák munkanapokon 8:00 órától 16:00 óráig rendelkezésre állnak az ügyfelek számára. A fórumokon kívül tematikus műhelymunkanapokat is tervezünk tartani, ahol közvetlenül az érintett célcsoport jelenlétében és javaslataikat figyelembe véve kerül majd megtervezésre a HFS Cselekvési Tervében szereplő intézkedések. A honlapon túl a facebook közösségi oldalon is folyamatosan megjelennek a HFS tervezéssel kapcsolatos információk. Ugyanakkor elmondtuk, hogy a projektötlet adatlapokat e-mail formában, Google forms adatlapon keresztül és postán is meg lehet küldeni. A fórumokon

elhangozott javaslatokat összegezve azokat ismertetjük a Tervezést Koordináló Csoport számára, melyek munkájukat segíthetik a tervezés ideje alatt.

hátrányos helyzetű csoportok bevonása: A hátrányos helyzetű csoportokat úgy kívánjuk bevonni és megszólítani, hogy együttműködünk olyan civil és nonprofit szervezetekkel, melyek tudják közvetíteni a Stratégia célkitűzéseit, pályázati lehetőségeit a hátrányos helyzetűek számára is és a megvalósítás során előnyben részesítjük a projekt elképzeléseiket plusz pontok értékelésével.

a térség inaktív egységeinek felkeresése: A térség inaktív egységeit személyesen tervezzük felkeresni, és feltérképezni, hogy mi eredményezhette a korábbi fejlesztési és együttműködési inaktivitást. A korábbi pályázati statisztikát jelen dokumentum 3. melléklete szemlélteti, melyben kirajzolódik, hogy melyik településeken érzékelünk inaktivitást. Összességében elmondható, hogy azon települések kevésbé aktívak pályázat szempontjából, ahol alacsony a lakosság szám és kevés vagy nincs is civil szervezet vagy vállalkozás.

a helyi közösségi együttműködések és igények felmérése stb:

A Helyi Akciócsoport és a munkaszervezet működésében fontos társadalmi szempontok a következők:

- az alulról jövő kezdeményezések felkarolása,
- a helyi lakosság aktivizálása és bevonása a fejlesztési folyamatokba,
- a kapcsolatteremtés, és kapcsolatrendszer, illetve együttműködés kialakítása, a vidéki térségek között a megszerzett tudás és tapasztalatok közös hasznosítása végett,
- a helyi partnerséget erősítő innovációk kifejlesztése vagy adaptálása.

Ezen alapelvek jegyében Egyesületünk munkaszervezete rendszeresen szervez fórumokat a térségben, valamint a heti öt munkanapon ügyfélszolgálattal áll az érdeklődők rendelkezésére. Az Egyesület tagjaira vonatkozó előírásokat az Egyesület Alapszabálya tartalmazza, mely egységes szerkezetbe foglalt változatát a Borsod-Torna-Gömör Egyesület közgyűlése 2022. október 12. napján megtartott ülésén fogadott el. Az egyesület megalakulása óta nyitott, tagfelvétele folyamatos, tagjai sorába bárki, bármikor beléphet.

Az Elnökség és a Tervezést Koordináló Csoport szerepe:

Az Egyesület Elnökségének határozata alapján a Tervezést Koordináló Csoport (TKCS) nyitott fórumként működött minden érdeklődő irányába (nyílt felhívás a TKCS munkájában való részvételre, illetve az érdeklődésnek/érdekeltségnek megfelelően létszáma csökkenthet, vagy növekedhet is). A cél minél szélesebb kör bevonása a tervezésbe. A TKCS vezetőjét a tervezői csoport választotta meg. A TCS feladata a tervezés koordinálása. A TKCS ülései nyíltak, az ott elhangzottokról emlékeztető készült, mely az Egyesület honlapján keresztül folyamatosan nyilvánosságra kerül.

	Helyszín	Dátum	Témák	Részt vevők száma
	Borsod-Torna-Gömör Egyesület munkaszervezetének irodája (3780 Edelény, István király útja 63. sz.)	2022. 12.18.	Szakmai fórum a 2023-2027 LEADER Helyi Fejlesztési Stratégia Tervezésével kapcsolatban	180
Fórumok	Edelényi Közös Önkormányzati Hivatal Díszterme (3780 Edelény, István király útja 52.sz.)	2023. 02.15.	A Borsod-Torna-Gömör Egyesület a 2023-2027 évi tervezési időszak Helyi Fejlesztési Stratégia előkészítése, tervezése	20
	Edelényi Közös Önkormányzat Hivatal Díszterme (3780 Edelény, István király útja 52. sz.)	2023. 03. 2.	A Borsod-Torna-Gömör Egyesület a 2023-2027 évi tervezési időszak Helyi Fejlesztési Stratégia előkészítése, tervezése	8

	Borsod-Torna-Gömör Egyesület munkaszervezetének irodája (3780 Edelény, István király útja 63. sz.)	2023. 03.30.	A Borsod-Torna-Gömör Egyesület a 2023-2027 évi tervezési időszak Helyi Fejlesztési Stratégia előkészítése, tervezése	7
	Borsod-Torna-Gömör Egyesület munkaszervezetének irodája (3780 Edelény, István király útja 63. sz.)	2023. 09.01.	A Borsod-Torna-Gömör Egyesület a 2023-2027 évi tervezési időszak Helyi Fejlesztési Stratégia előkészítése, tervezése	17

	Borsod-Torna-Gömör Egyesület munkaszervezetének irodája (3780 Edelény, István király útja 63. sz.)	2022.10.12.	A Helyi Fejlesztési Stratégia tervezési útmutatójának áttanulmányozása	8
Munkacsoporti/ Tervezői ülések, megbeszélések	Borsod-Torna-Gömör Egyesület munkaszervezetének irodája (3780 Edelény, István király útja 63. sz.)	2022.11.16	A Helyi Fejlesztési Stratégia előkészítése, tervezésének szervezése	7
	Borsod-Torna-Gömör Egyesület munkaszervezetének irodája (3780 Edelény, István király útja 63. sz.)	2022.12.05.	A Helyi Fejlesztési Stratégia Cselekvési Terv összeállítása	6
	Szuhafő	2022.12.08.	2023-2027 HFS tervezéshez kapcsolódó megbeszélés a Szuhafői Falusi Turizmus Kft-vel	5
	Borsod-Torna-Gömör Egyesület munkaszervezetének irodája (3780 Edelény, István király útja 63. sz.)	2023.01.10.	A Helyi Fejlesztési Stratégia Cselekvési Terv kidolgozása. ASWOT és a stratégia intézkedéseinek megfogalmazása	6
	Borsod-Torna-Gömör Egyesület munkaszervezetének irodája (3780 Edelény, István király útja 63. sz.)	2023. 02.22.	A stratégia beavatkozási logikájának kidolgozása	8
	Miskolc, Hunyadi utca 3.	2023.03.10.	Egyeztető megbeszélés a Borsod-Torna-Gömör Egyesület Helyi Fejlesztési Stratégiájával kapcsolatban.	8
	Izsófalva, Izsó Miklós út 64.	2023.03.27.	BTGE csatlakozás megtárgyalása	12
	Hatvan, Balassi Bálint út 3-5.	2023. 03.29.	LEADER KAP ST tervezés eddigi tapasztalatai	35
	Borsod-Torna-Gömör Egyesület munkaszervezetének irodája (3780 Edelény, István király útja 63. sz.)	2023. 04.26.	Együttműködések	8
	Borsod-Torna-Gömör Egyesület munkaszervezetének irodája (3780 Edelény, István király útja 63. sz.)	2023. 05.31.	Kommunikációs terv kidolgozása	8
Miskolc, Meggyesalja u. 1.	2023.06.27.	Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegye Helyi Akciócsoportjainak értekezlete. HFS tervezés és egyeztetés	9	

Borsod-Torna-Gömör Egyesület munkaszervezetének irodája (3780 Edelény, István király útja 63. sz.)	2023. 07.26.	Intézkedések leírása	7
Borsod-Torna-Gömör Egyesület munkaszervezetének irodája (3780 Edelény, István király útja 63. sz.)	2023.08.01.	A Helyi Fejlesztési Stratégia Cselekvési Tervének kidolgozása és a Monitoring és értékelési terv kidolgozása	5
Miskolc, Meggyesalja u. 1.	2023.08.02.	LEADER HACCS egyeztetés	6
Borsod-Torna-Gömör Egyesület munkaszervezetének irodája (3780 Edelény, István király útja 63. sz.)	2023.09.05.	A Helyi Fejlesztési Stratégia indikatív fejlesztési forráskeretének felosztása és a Helyi Fejlesztési Stratégia véglegesítése	6

3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása

A KAP ST-ben foglaltak szerint - folytatva a 2014-2020-as programozási időszak gyakorlatát - a LEADER beavatkozás területi hatálya lefedi az ország összes vidékinek minősülő települését. A HFS-sel lefedni kívánt terület lakosság száma minimum 10 ezer fő és maximum 150 ezer fő lehet, és egy település csak egy HACCS-hoz tartozhat.

a) A lefedni kívánt települések mérhető jellemzői, összefoglaló adatai (pl. területméret, lakosság szám).

A Borsod-Torna-Gömör Egyesület működési területe földrajzi lehatárolás tekintetében a Bódva és a Sajó folyók völgyére, az Aggteleki- karsztra, a Borsodi dombságra, a Rudabányai-hegységre, valamint a Cserhátra terjed ki. A térség az Edelényi, a Kazincbarcikai, Miskolci és Putnoki járáshoz kapcsolódó 77 települést foglalja magába, amelyek mintegy 1154.50 km² és 57563 állandó lakossal alkotják a program által érintett földrajzi területet. (Forrás: <https://www.teir.hu>) A területhez 3 város kapcsolódik szorosan: Edelény (9159 fő), Szendrő (4073 fő), Rudabánya (2187 fő). A térség szélsőségesen aprófalvas jellegű. A települések fele 51,94%-a 500 főnél kisebb és közel kétharmada 77,92%-a 1000 fő közötti népességszámú. A térség hazánk legelmaradottabb régióink egyike. (A járásokat ismertető térkép, jelen dokumentum a 3. sz. mellékletében található.)

b) Korábbi együttműködések, megvalósult közös projektek, összefogások.

Projekt rövid összefoglalója	Részt vevő tagok	Megítelt támogatási összeg	Megvalósítás állapota
„Aki a múltját nem ápolja, jövője sincsen” E gondolat jegyében rendezte meg a Berentei Önkormányzat Berente és Alacskai Önkormányzat Alacska helyszíneken hagyományteremtő szándékkal az Alacskai-Berentei sokadalmat, valamint először a térségben borversennyel és pincefesztivállal egybe kötve. A projekt célja volt többek között a népi kultúra, valamint a bor- és pálinka kultúra iránti érdeklődés erősítése, értékeinek továbbadása, minél szélesebb körben történő népszerűsítése.	Alacska Község Önkormányzata	8 662 670	Elszámolással lezárult
	Berente Község Önkormányzata	9 767 570	Elszámolással lezárult
	BORSOD-TORNA-GÖMÖR Egyesület	570 006	Elszámolással lezárult

Projekt rövid összefoglalója	Részt vevő tagok	Megítelt támogatási összeg	Megvalósítás állapota
„Borban az igazság” Császta-hegy és Pitypalatty-völgy civil szervezeteinek együttműködése. A projektben az Edelényi Térségfejlesztő Műhely a Borsod-Torna-Gömör Egyesülettel és „A Parasznyai Ifjúságért” Egyesülettel együttműködésen alapuló beruházás valósult meg a Császta-hegyen. A Császtai Helyi Termék bemutató ház a helyi termékek, a borkóstolás, és a borkultúra hagyományainak megismerését jelenti, szolgálva ezzel az edelényi térség turisztikai arculatának színesítéséért.	Edelényi Térségfejlesztő Műhely Egyesület	18 751 631	Elszámolása folyamatban van
	A Parasznyai Ifjúságért Egyesület	233 680	Elszámolása folyamatban van
	BORSOD-TORNA-GÖMÖR Egyesület	554 989	Elszámolása folyamatban van

Projekt rövid összefoglalója	Részt vevő tagok	Megítelt támogatási összeg	Megvalósítás állapota
Védjegy program, mint jó gyakorlat átvétele : A Borsod-Torna-Gömör Egyesület térségek közötti együttműködési projektje a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesülettel együttműködve került megvalósításra. A projekt során a BTGE volt a koordináló szervezet, mert az Egyesületünk már rendelkezik egy jól működő helyi termék védjegyrendszerrel. A BTGE részéről tudásátadás valósult meg, mind elméleti mind gyakorlati szempontból a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület részére.	Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület	9 397 282	Elszámolással lezárult
	Hunor Lovas Sport és Szabadidős Egyesület	474 998	Elszámolással lezárult
	Szent Márton Nemzetközi Szőlészeti és Borászati Egyesület	4 037 498	Elszámolással lezárult
	BORSOD-TORNA-GÖMÖR Egyesület	2 653 634	Elszámolással lezárult

Projekt rövid összefoglalója	Részt vevő tagok	Megítelt támogatási összeg	Megvalósítás állapota
A Helyi értékeink népszerűsítését előmozdító együttműködési modell kialakítása című nemzetközi projektünk a Lengyelországi Stowarzyszenie Lokalna Grupa Dziańia Spisz Podhale LEADER Egyesülettel valósult meg közös együttműködésben. A termelői adatbázison túl, nyitó és záró rendezvény, kiadvány került elkészítésre, mely a helyi termékek térségen belüli és nemzetközi piacának bővítéséhez járul hozzá. Elkészült egy promóciós kisfilm is, mely a Borsod-Torna Gömör illetékességi területén lévő védjegyrendszerhez tartozó turisztikai, illetve helyi termék előállító szolgáltatókat ismertette.	BORSOD-TORNA-GÖMÖR Egyesület	11 237 950	Elszámolással lezárult
	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Dziańia Spisz Podhale LEADER Egyesület	0	Elszámolással lezárult

Projekt rövid összefoglalója	Részt vevő tagok	Megítelt támogatási összeg	Megvalósítás állapota
LEADER- Helyi Akciócsoportok együttműködési tevékenységeinek előkészítése és megvalósítása a romániai Bihar megyei helyi akciócsoporttal. Helyi értékeink népszerűsítését előmozdító együttműködési modell kialakítása valósult meg.	BORSOD-TORNA-GÖMÖR Egyesület	20 042 632	Elszámolással lezárult
	Bihar megyei helyi akciócsoport Magyarország határa mentén	0	Elszámolással lezárult

c) Személyes kapcsolattartást, segítségnyújtást elérhetővé tevő központ(ok) stb.

Egyesületünk az illetékességi területén külön bejárattal rendelkező, 2 irodahelyiségből álló 104 m²-es irodát tart fenn 3780 Edelény, István király útja 63. szám alatt lévő önkormányzati bérleményben. Az iroda rendelkezik telefonos (vezetékes és mobil) elérhetőséggel és szélessávú internet kapcsolattal, technikai felszereltsége megfelel az előírásoknak és biztosítja a munkavégzés feltételeit (fényképezőgép, projektor, fénymásoló, 3 számítógépes munkaállomás stb.). Településen belüli elhelyezkedése központi, az ügyfelek számára kitűnően megközelíthető. Az Egyesület az illetékességi területületén két telephellyel rendelkezik. 3756 Perkupa, Petőfi út 22. és 3743 Ormosbánya, Petőfi út 8. szám alatt.

A BTGE munkaszervezete a hét minden munkanapján ügyfélfogadást biztosít a munkaszervezet irodájában, melyet továbbra is kívánja biztosítani az ügyfelek számára. Személyes tanácsadás, beszélgetések. Képviselőtestületi üléseken, civil szervezetek megbeszélésein való megjelenés, beszámolók tartása. Egyesületünk fontos kommunikációs eszköze a nyilvános fórumok megtartása, járási, mikrotérségi szinten. Az MNVH megyei koordinátorával rendszeresen találkozunk és szervezünk közös tájékoztató fórumokat, rendezvényeket, konferenciákat a térségünkben, melynek hozzáadott értéke mérhető, mert a vidékfejlesztésben érintett Pályázók részére folyamatosan szakmai segítséget tudunk nyújtani. A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara helyi kollégáival rendszeresen találkozunk és cserélünk tapasztalatokat a térség mezőgazdasági termelőiről, akik a LEADER-ben lehetőséget kaptak a helyi termékek feldolgozásának és értékesítésének kapcsán. A Borsod-Torna-Gömör Egyesület illetékességi területén működő IKSZT (Boldva, Vadna) szervezetekkel a korábbi időszakban is szoros együttműködést folytattunk, melyet az új időszakban is folytatni kívánunk. Több együttműködés valósult meg ezen szervezetekkel: fórumok biztosítása, helyi szereplők tájékoztatása a szakmai fórumainkról, a fórumokon elhangzottak továbbítása, hogy minél szélesebb körben ismertté váljon a helyi szereplők számára. Borsod-Torna-Gömör Kincsei Egyesület megalakulásával a Borsod-Torna-Gömör Egyesület által kialakított védjegyrendszerhez kapcsolódóan összefogja a védjegyminősítéssel rendelkező termelőket, szolgáltatókat.

4. Horizontális célok

4.1 Esélyegyenlőség

A HFS tervezésekor kiemelt szempont az esélytudatosság kifejezése, a helyi szintű kapacitásfejlesztés, a vidéki szereplők bevonása, aktivizálása közösségi akciók, szemléletformálás, amely magában foglalja az esélyegyenlőség, a társadalmi befogadás és a szegénység elleni küzdelem témájú érzékenyítést, kapacitásfejlesztést. A dokumentum nem közvetít szegregációt, valamint törekszik csökkenteni az egyes csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket. Kiemelt fontosságú a megkülönböztetés mentes kiválasztási rendszer: a HACCS döntéshozó testületében (amely alatt a Helyi Bíráló Bizottságot értendő) legalább egy nő és legalább egy fiatal személy (legfeljebb 41. életévét még be nem töltött személy) szerepel. Az EU alapelveinek mentén egyaránt biztosítani kell mindenki számára a minőségi, fenntartható és megfizethető szolgáltatásokhoz való egyenlő és időben történő hozzáférést, különös tekintettel, a fogyatékossgal élőkre, a gyermekekre és a hátrányos helyzetű csoportokra. A BTGE, mint helyi akciócsoport különös figyelmet fordított a térség hátrányos helyzetű csoportjaira mind a tervezőmunka szervezése során, mind a fejlesztési célok megfogalmazásánál.

Esélyegyenlőség a tervezés során:

A helyi akciócsoport az alulról jövő stratégiai építkezést tűzte ki célul biztosítva ezzel minden térségi lakos és közösség igényeinek gyűjtését, s megteremtve ily módon a 77 település esélyegyenlőségét.

A TKCS megkülönböztetés nélkül befogadta az érdeklődőket, a települési aktivistákat. A jobb elérhetőség, a mind magasabb részvételi arány, mélyre nyúló helyzetfeltárás érdekében a HACS vezetésével kistájanként szervezett fórumok megtartására került sor. A fórumok mellett szakmai műhelyek alakultak az érdeklődő térségi lakosok bevonásával, s tartottak – igény szerint – több konzultációt is a lehetőségek, illetve a javaslatok és igények megismerése érdekében.

Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében az alábbi horizontális célok kerültek megfogalmazásra:

- a nők támogatása gazdasági és társadalmi szerepvállalásuk növelésében
- a munkanélküliek, különösen a fiatalok és pályakezdők, valamint más hátrányos helyzetű rétegek támogatása abban, hogy javuljanak munkaerő-piaci kompetenciáik, vállalkozói kedvük és képességük, javuljon társadalmi esélyegyenlőségük;
- a helyi gazdaság élénkítése révén olyan kedvező társadalmi hatások indukálása, amelyek a hátrányos helyzetű lakosok, közösségek és települések esélyeinek javítását eredményezik;
- az önellátás, a piacra termelés, a helyi termékek előállításának ösztönzése a jövedelmi helyzet javításán túl az önbecsülés, a társadalmi hasznosság, a hagyományok, mint értékek megőrzésében való aktív részvétel érzetének erősítése érdekében;
- az identitástudat, a közösségi kapcsolatok erősítése a gyerekek, a fiatalok, a beköltözők esetén;
- a digitális írástudás kiterjesztése (lakóhelytől, foglalkozástól, életkortól függetlenül);
- a térség kistelepülései, illetve az ott élő közösségek esélyeinek javítása;
- az együtt élő nemzetiségek közötti harmónia megőrzése.

A Borsod-Torna-Gömör Akciócsoport területén lévő települések a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális fejlettségét mutató komplex mutató számításánál használt adatok is azt bizonyítják, hogy nagyon magas a halmozottan hátrányos helyzetű népesség aránya. Kiemelt fejlesztési koncepció a FETE Települések részére.

A HFS tervezése és megvalósítása során az alábbiak szerint valósult meg az aktív befogadás ösztönzése:

A HFS tervezéskor és a Borsod-Torna-Gömör Egyesület döntéshozó testületében kiemelt fontosságú a megkülönböztetés mentes kiválasztási rendszer. A döntéshozásban jelenleg 3 fő nő és 1 fő 40 év alatti személy vesz részt. Mivel az Egyesület illetékességi területe igen kiterjedt, ezért a térség képviselőjét a tervezésben nem csak kizárólag a Tervezést Koordináló Csoport és Helyi Bíráló Bizottság tagjain keresztül valósítottuk meg, hanem a tervezés nyitottsága és átláthatósága igazolható azáltal, hogy minden szektorból, különösen figyelmet fordítva a roma, kisebbségi önkormányzatok részvételével kerültek kiválasztásra.

További együttműködő szervezetek: - Magyar Máltai Szeretetszolgálat Észak-Magyarországi Regionális Központ, - Baptista Szeretetszolgálat, - Bhim Rao Egyesület, - Bódva völgyi Közeleti Roma Nők Egyesülete, - Pondera Egyesület, - Szendrőlád Népfőiskolai Egyesület, -KEF Kábítószerügyi Egyeztető Fórumok

A HFS intézkedéseinek meghatározásánál mindegyik intézkedésnél kritériumként állítjuk fel a nők, a 40 év alatti személyek, fogyatékkal élők és a szociálisan hátrányos helyzetű csoportok kiemelését, melyet majd a pályázat elbírálása során plusz pontszámokkal tudjuk segíteni. Támogatni kívánjuk a fenntartható és népességmegőrző térség eléréséhez a meglévő (különböző profilú) egyesületek, szervezetek tevékenységének támogatását, továbbá az együttműködési lehetőségek feltárását célzó programokat.

A cselekvési terv tartalmaz olyan közösségfejlesztési programokat, melyek szociális ellátáshoz, kulturális programokhoz, illetve oktatáshoz kapcsolódhatnak (pl. erőszakmentes konfliktuskezelő készségek fejlesztése; iskolán kívüli bűnmegelőzési célú szabadidős, oktatási, kulturális és sporttevékenységek, készségfejlesztő programok szervezése). A romák által nagy arányban lakott térségekben, településeken biztosítani szeretnénk a nemzetiségi önkormányzattal való egyeztetést, illetve részvételüket az egyes intézményekben, szakmai programokban (pl. a rendőrségnél, szociális, oktatási intézményeknél).

A megkülönböztetés-mentesség és az aktív részvétel előmozdítása az alábbiak szerint valósul meg: Támogatni kívánjuk a társadalmi és szociális feszültségek csökkentését szolgáló, programokat, rendezvényeket. Figyelmet kívánunk fordítani a hagyományos kézműipari, kisipari mesterségekkel történő megismertetést célzó programok, rendezvények támogatására. Mindezzel célunk a civil szerveződések, önszerveződésének elősegítése és fejlődésük támogatása, a korosztályok közötti kohézió erősítése, a hátrányos helyzetben lévők segítése. Fontos, hogy ezen célkitűzéseinkkel mi is segíthetünk abban, hogy értéké tegyünk a közösségért végzett munkát, széles körű motiváltságot teremtve a közösségért végzett tevékenységek vonatkozásában. A foglalkoztatás javítása érdekében támogatást kívánunk nyújtani meglévő és induló vállalkozások hatékonyságának javításához és a vállalkozói kedv fokozásához.

A LEADER pályázatokban a korábbi időszakban plusz pontszámot kaptak, akik vállalták a foglalkoztatást, saját adataink alapján közel 20 fővel növekedett a foglalkoztatás aránya. A foglalkoztatási indikátort Egyesületünk folyamatosan ellenőrzi.

4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem

A természeti környezet állapotára vonatkozóan vannak előnyös és hátrányos tényezőink, de összességében a térségünk jó természeti adottságokkal rendelkezik, fejlesztési stratégiájában építenie kell ezekre, mert ezek jelentik egyben az egyik legfontosabb térségi erőforrást, biztosítani is kell a stratégiának és a végrehajtásnak az értékek megőrzését.

A fenntarthatóság és a környezetvédelem biztosítása érdekében az alábbi célok kerültek megfogalmazásra:

1. A helyi hagyományokra építve, hangsúlyozottan fenntartható módon, de hasznosítsák a térségi szereplők a térség – sok esetben – egyedi természeti adottságait, s alapozzanak rájuk új vagy bővülő térségi kínálatot.
2. Ugyanakkor őrizték meg – azaz a szükség esetén megelőző beavatkozásokkal óvják meg - azokat a természeti adottságokat is, amelyek nem kerülnek az előző pontban megfogalmazottak szerinti hasznosításra.
3. Tudatosítani kell a térségben lakókban és az ide látogatókban a természeti értékek, mint valódi és konkrét értékek mibenlétét, fejleszteni kell a fenntarthatósággal kapcsolatos ismereteiket és attitűdjüket, s az eszközök széles tárházának alkalmazásával tudatosítani kell személyes érintettségüket.

A HFS tervezése és megvalósítása során az alábbiak szerint valósult meg a fenntarthatóság és a környezetvédelem biztosítása:

- A térség gazdasági szereplői (köztük a helyi termékek előállítói is) tudatosan építsenek a térség környezeti adottságainak kiaknázására, építsék be a projekt tervezett megvalósításába mások hasznosítható jó gyakorlatát; a marketing munkának legyen egyik követelménye a fenntarthatósággal kapcsolatos intézkedéseket bemutató üzenetek közvetítése.
- Az infrastrukturális fejlesztések támogatásának egyik szempontja a környezeti terhelés csökkentése vagy a károk bekövetkezésének megelőzése legyen.
- Minden képzés, ismeretátadás vizsgálja, s indokolt esetben mutassa be a terület gondolati kapcsolódását a fenntarthatósághoz; járuljon hozzá a társadalmi és személyes felelősség felismeréséhez.
- A helyi termékek piaci sikerét támogató védjegy és minősítési rendszer kritériumai járuljanak hozzá a fenntarthatósági elvek érvényesüléséhez.
- A helyi termékek koordinált piacra jutásának támogatása, a közös értékesítési pontok kialakítása, illetve marketing tevékenységük fejlesztése is csak a fenntarthatóság egyidejű szem előtt tartásával történhessen (a megoldás ne járjon környezeti terheléssel).
- A turisztikai termékek és attrakciók fejlesztésénél különösen hangsúlyosan érvényesüljön az eltartó és tűrőképesség szerinti használat elve.
- Az anyag- és energiatakarékosság okán, illetve a környezeti terhelés elhanyagolhatósága miatt prioritást kell kapnia a digitális kommunikációra és marketingre való áttérésnek.
- A művészeti és kulturális hagyományok megőrzése mellett kapjanak támogatást a hagyományos termelési módok, a hagyományos eszközökkel és eljárásokkal történő termék előállítás, ha az megfelel az alkalmazkodási formák megőrzésére vonatkozó elvnek.
- A hátrányos helyzetű települések számára készülő közösségalapú településfejlesztési programok fókuszáljanak a település természeti erőforrásaira, s azok fenntartható hasznosítására.
- A települési és térségi értékléltárak tartalmazzák a megőrzendő természeti értékeket is tudatosítva ez úton is ezek valódi érték jellegét.
- A projekttervezés során legyen általános elvárás a fenntarthatósági elveknek, követelményeknek való megfelelés.
- Projekttervezés során megújuló energiát hasznosító technológiák kiemelt támogatása.

5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

A Borsod-Torna-Gömör Helyi Akciócsoport területén a helyi termékek és szolgáltatások népszerűsítését a Borsod-Torna-Gömör Egyesület már a 2014-2020-as EU-s pályázati időszakra vonatkozó Helyi Fejlesztési Stratégiájában is egyik kiemelkedő célként, feladatként határozta meg. A két programozási időszakot követően a védjegyrendszer hatalmas fejlődésen ment keresztül. Védjegy hálózatunk tagságának száma 52 tagra bővült az elmúlt időszakban. Rengeteg helyi termék vásár került megvalósításra és nemzetközi együttműködés keretein belül határon túli kapcsolatok és értékesítés is kezdetét vette. Az intézkedés jellegét tekintve nagyon hasonlít a VP-ben alkalmazott 2 db tematikus alprogramhoz, amely a rövid ellátási lánc csoportok kialakulását, valamint a fiatal gazdálkodók elindulását segíti. Azzal a különbséggel, hogy a Borsod-Torna-Gömör Egyesület tematikus alprogramja ez esetben maga a védjegy rendszer erősödése, mint specifikus cél.

- Eredményes intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Helyi termékek előállításának támogatása	VP6-19.2.1.-12-1-17	34	16	186 134 827 Ft.	186 134 827 Ft.
Príma-Porta védjegy hálózat és az ehhez kapcsolódó integrált kulturális és öko-turisztikai kínálat fejlesztése	VP6-19.2.1.-12-2-17	51	28	251 330 567 Ft.	251 330 567 Ft.
Mikrovállalkozások eszközbeszerzésének támogatása	VP6-19.2.1.-12-6-19	232	155	929 970 946 Ft.	Támogató okiratok generálása még folyamatban van.
Térségi kulturális rendezvénysorozatokhoz kapcsolódó rendezvények, helyi termék napok támogatása	VP6-19.2.1.-12-3-17	46	37	46 352 468 Ft.	46 352 468 Ft.

1. *A védjegyhalózat fejlesztésében egyik kiemelkedő felhívásunk a Helyi termékek előállításának támogatása VP6-19.2.1.-12-1-17 támogatás.*

A felhívás keretében a 34 db támogatási kérelem érkezett be, melynek keretében 16 db kérelem került támogatásra. A támogatott projektek eredményeként a 34 db meglévő továbbfejlesztés vagy új helyi termék kerül kialakításra. A jóváhagyott támogatások közül 12 kérelem már 100%-ban befejezte a projekt megvalósítást, és benyújtotta a Záró kifizetési kérelmét.

2. *A védjegyhalózat fejlesztésében másik kiemelkedő felhívásunk a Príma-Porta védjegy hálózat és az ehhez kapcsolódó integrált kulturális és öko-turisztikai kínálat fejlesztése VP6-19.2.1.-12-2-17 támogatás*

Térségünk Magyarország egyik, ha nem a leggyönyörűbb környezeti adottságokkal rendelkező térsége. Az elmúlt programozási időszakban a BTGE helyi felhívásán keresztül minősített kereskedelmi szálláshelyek létrehozását és fejlesztését tűzte ki céljává. A felhívás keretén belül számtalan Príma Porta tag befogadóképességé és szolgáltatásai bővültek, ami által a térségi szálláshelyek képesek kiszolgálni a megnövekedett igényeket. Ezen felhívás nyertesei a BTGE védjegyrendszer tagságához való csatlakozást vállalták. A felhívás egy specifikus célt is szolgál, amivel a 2021-2027 HFS egyik célját hivatott szolgálni, összesen 51 db támogatási kérelem érkezett be, melynek keretében 30 db kérelem került támogatásra. A támogatott projektek eredményeként a 28 db többségében már meglévő szálláshely került továbbfejlesztésre. A jóváhagyott támogatások közül 21 db kérelem elszámolás folyamatban van.

3. *A 2014-2020 fejlesztési időszakban a Borsod-Torna-Gömör Egyesület működési területén lévő önkormányzatok részére fontos pályázati felhívás volt a Térségi kulturális rendezvénysorozatokhoz kapcsolódó rendezvények, helyi termék napok támogatása- VP6-19.2.1.-12-3-17*

A Borsod-Torna-Gömör Egyesület a 2014-2020-as pályázati időszakban is kiemelt hangsúlyt fektetett a településeken az együttműködések erősítő rendezvények támogatására. Hagyományteremtő kulturális rendezvények, rendezvénysorozatok a História-völgyhöz kapcsolódó rendezvények, a Gömör-Tornai rendezvények és a Bán- Sajó völgyi települések tematikus kulturális rendezvényei valósultak meg a felhívás keretében benyújtott pályázatok támogatása révén. Sajnos a támogatási kérelemben tervezett rendezvények időpontjaiban érkezett hazánkba a COVID vírus, amely teljesen felülírta a megvalósítások lehetőségeit. Szerencsére a határidők kimentésével a rendezvényeket a pályázók meg tudták valósítani. A felhívás keretében a 46 db támogatási kérelem érkezett be, melynek keretében 37 db kérelem került támogatásra.

4. *A 2014-2020 fejlesztési időszakban a Borsod-Torna-Gömör Egyesület egyik legsikeresebb és talán a legeredményesebb pályázati felhívása Mikrovállalkozások eszközbeszerzésének támogatása VP6-19.2.1.-12-6-19.*

A Borsod-Torna-Gömör Egyesület tervezési területén jelentős szerep jutott a felhívás keretében a mikrovállalkozásoknak a foglalkoztatás és a szolgáltatások körének bővítésére. A felhívás keretében a 232 db támogatási kérelem érkezett be,

melynek keretében 126 db kérelem került támogatásra. A 3. kiírásban mindösszesen 78 db kérelem került HBB által támogatásra.

- Továbbfejlesztendő intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Kreatív közösségek kialakítása	VP6-19.2.1.-12-4-17	17	12	31 750 209 Ft.	31 750 209 Ft.
Társadalmi innovációk támogatása	VP6-19.2.1.-12-5-17	8	6	11 148 740 Ft.	11 148 740 Ft.

1. A 2014-2020 fejlesztési időszakban a Borsod-Torna-Gömör Egyesület működési területén lévő egyesületek részére kiemelkedő pályázati felhívás volt a Kreatív közösségek kialakítása VP6-19.2.1.-12-4-17

A felhívás célja a közösség aktivitásának erősítése, mely közvetíti a helyi értékeket a helyi lakosság vagy a településre érkezők részére, segíti a hagyományok ápolását, a fiatalok helyben maradási lehetőségeinek megmutatását, az idősek tudásának átörökítését. Az új, innovatív ötletek megvalósítására, az életminőség jobbításához lehetőséget adó újabb megoldások bevezetésére, a térség új fejlődési pályára állítására szükség van. Az intézkedés célcsoportja a térségben élő fiatalok és felnőttek, akik számára innovatív programokat, kreativitást erősítő fejlesztő rendezvényeket szerveznek és bonyolítanak le. A felhívás keretében a 17 db támogatási kérelem érkezett be, melynek keretében 12 db kérelem került támogatásra. A jóváhagyott támogatások már záró kifizetési kérelmek benyújtásával már elszámolásra kerültek.

2. A 2014-2020 fejlesztési időszakban a Borsod-Torna-Gömör Egyesület pályázati felhívás volt a Társadalmi innovációk támogatása A helyi felhívás kódszáma: VP6-19.2.1.-12-5-17

A felhívás célja a helyi foglalkoztatás fejlesztését, az infokommunikációs technológiák társadalmi elterjesztését, fenntartható életmód, térségi önellátás és a társadalmi szolidaritás megerősítését, különböző etnikai csoportok egymás mellett élésének javítását szolgáló társadalmi innovációkhoz szükséges erőforrások feltárása, dokumentálása, társadalmi innovációs ötletek megfogalmazása és az ehhez szükséges tervezés és megvalósítás támogatása. A felhívás keretében a 8 db támogatási kérelem érkezett be, melynek keretében 6 db kérelem került támogatásra. A jóváhagyott támogatások már záró kifizetési kérelmek benyújtásával már elszámolásra kerültek.

- Eredménytelen intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
NEM RELEVÁNS					

Összességében elmondható, hogy a BTGE területén megvalósult LEADER intézkedések eredményesek voltak, mert a 2014-2020-as időszakban meghirdetett LEADER pályázatokra beérkezett forrásigény meghaladta a rendelkezésre álló fejlesztési forrásokat. A vidékfejlesztés jelenlegi rendszerében még mindig probléma a potenciális pályázók körében, hogy nem dolgoznak előre a pályázattal, mert tudják, hogy ügyis változni fog a kiírás az utolsó pillanatban is, aki pedig összedobja a rendelkezésre álló egyetlen hónap alatt, azért általában gyenge minőségű lesz és hiányos. Ennek eredményeképpen látszik, hogy sok támogatást, pályázatot alpból el kell utasítani. A HACS-ok számára nehéz a kamatok finanszírozási háttérét megteremteni, mely a pusztá fennmaradásukat is veszélyezteti. Az akciócsoportok fórumokat szerveztek, szórólapokat, ismeretterjesztő kiadványokat készítettek és terjesztettek a program népszerűsítése céljából, de ezek nem minden esetben jutottak el a térség lakóihoz. Ez a fajta érdektelenség sajnos a helyi aktivitásban is megmutatkozott. A BTGE sokat tett ennek javításában, hiszen a helyi akciócsoport folyamatosan frissülő honlapot, közösségi oldalakat működtet, valamint hagyományteremtő rendezvényeket szervez. Az elmúlt időszakban nagyon eredményesnek bizonyultak a védjegyrendszerhez kapcsolódó kezdeményezéseink, melyek mind három szférát érintették. A projektek generálása és a pályázati tanácsadás Egyesületünk által az előző időszakban is jelentős szerepet töltött be, melyet mindenképpen tovább viszünk. Ami nagy hiányosságnak

tekinthető a pályázati monitoring rendszer, mely az egyesülettől teljesen függetlenül működik- ezek teljes rendszerén változtatásra van szükség.

6. Külső koherenciák azonosítása

A tevékenységszintű lehatárolás alapjai:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

A támogatáspolitikai programok koordinációjának két alapvető eleme a lehatárolások meghatározása (a potenciálisan átfedő területek kettős finanszírozásának elkerülése érdekében) és a beavatkozások közti lehetséges szinergiák (egymást erősítő hatások) tudatos tervezése.

A HFS elsősorban a tevékenység, másod sorban pedig a projektszintű lehatárolásokat részesíti előnyben annak érdekében, hogy ne a programszinten rögzített és így nehezen módosítható, rugalmatlan feltételek határozzák meg egyes felhívások és projektek támogathatóságát, csökkentve annak kockázatát, hogy célcsoportok, fejlesztési igények maradnak finanszírozás nélkül a rugalmatlan szabályok miatt.

Tekintettel arra, hogy a LEADER Programon keresztül támogathatók olyan projektek, amelyek a léptékük vagy a tevékenységi körük miatt máshonnan nem juthatnak fejlesztési forrásokhoz, viszonylag kisebb komplementer halmaz értelmezhető az átfedések tekintetében.

KEHOP Plusz

A KEHOP Plusz többek között vízgazdálkodással és katasztrófakockázat-csökkentéssel, környezet- és természetvédelemmel, megújuló energiagazdasággal, klímasemlegességre való igazságos átállással, továbbá körforgásos gazdasági átállással foglalkozik.

A természetvédelemmel összefüggő beruházások esetében a KAP Stratégiai Terv elsősorban mezőgazdasági területekre, míg a KEHOP Plusz természetvédelmi területekre koncentrál, ahol például a Natura 2000 területek között lehetne átfedés, mely azonban projektszinten kezelhető.

TOP Plusz

A program Magyarország kevésbé fejlett régióinak és fejlett régiójának számító Budapest területi alapú fejlesztéseit támogatja, kiemelt figyelmet fordítva a legkevésbé fejlett régiók és elmaradott térségek fejlesztésére. Elsősorban helyi önkormányzati fejlesztéseket támogat, fejlesztési tematikája ennek kapcsán kiterjed a gazdaságélénkítés, munkahelyteremtés és -bővítés, valamint a népességmegtartás és családvédelem térségi és helyi feltételeinek biztosítására, így a helyi gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatásra, a helyi turizmusra, a települési infrastruktúra, településüzemeltetés és helyi közszolgáltatások fejlesztésére.

A korábbi szabályozás, mely szerint 10.000 fő feletti településeket a TOP, 10.000 fő alatti településeket a VP keretében támogatnak a programok, jelenleg nem része a szabályozásnak. A TOP Plusz és a KAP Stratégiai Terv is támogatja a vidéki térségeket. Ez lehetőséget nyújt arra, hogy a két forrás összehangolásával az egyes projektek egymás hatását megsokszorozva, a teljes értéklánc mentén biztosított lehessen a fejlesztések finanszírozása. A szinergia lehetőségek hatékonyabb kihasználása érdekében koordinációs mechanizmust működtetünk a két program között, miszerint a vidékfejlesztési beavatkozások esetében a szinergia helyi szintű megvalósításáért felelős szervezetek, a LEADER HFS-ek felülvizsgálata során vizsgálatra kerül az érintett megye Integrált Területi Programja.

A KAP Stratégiai Terv és a TOP Plusz program közötti lehatárolás

A KAP ST és a TOP közötti lehatárolást megkönnyíti, hogy két program időbeli csúszása miatt a TOP Plusz pályázatok legtöbb esetben jóval előbb megjelennek, mint a KAP kiírások, így ritkán fordulhat elő, hogy két kiírás egyszerre, vagy közel egymáshoz nyílik meg.

EFOP Plusz

Az EFOP Plusz prioritások lefedik a köznevelési, az egészségügyi, a társadalmi felzárkózási, szociális, család- és ifjúságügyi, társadalmi innovációs, valamint leginkább rászoruló személyeket támogató intézkedéseket.

Az EFOP Plusz társadalmi felzárkózási prioritási tengelyén, tervezetten a termelő-műhelyek kerülnek támogatásra, míg a KAP Stratégiai Terv keretében a társadalmi vállalkozások fejlesztésére allokálnak forrást. A jelenlegi tervek alapján a termelőműhelyeket bármilyen szektorhoz kötődően létre lehet hozni, akár mezőgazdasági tevékenységekhez kapcsolódóan is, továbbá az intézkedésben a támogatást igénylők között - szektorokra vonatkozó korlátozás nélkül - megjelennek a nonprofit gazdasági társaságok, valamint civil szervezetek is.

GINOP Plusz

GINOP Plusz elősegíti, összhangban a vonatkozó uniós stratégiákkal a magyar vállalkozások technológiaváltásához, digitalizációs és innovációs képességeinek megerősítését, valamint hozzájárul a munkavállalók képzéséhez, termelékenységük és hozzáadott értékük növelése érdekében.

A Partnerségi Megállapodás alapján a vállalkozásfejlesztést a GINOP Plusz támogatja. 2020-tól a GINOP hagyományos vállalkozásfejlesztési támogatásaiban az élelmiszeripari vállalkozások kizárásra kerültek, ezek 2021-2022-ben a VP-ből, 2023-2027-ben pedig a KAP Stratégiai Tervből kaphatnak támogatást.

DIMOP Plusz

A DIMOP Plusz egységes szolgáltatási rétegeken keresztül, adatintenzív megközelítésben járul hozzá az egyes szakpolitikai feladatok digitalizációs beruházásaihoz és ilyen módon átfogó megoldásokat támogat, amelyek egy-egy ágazati célkitűzés megvalósulása mellett egységesen támogatják a digitális transzformáció folyamatát. A DIMOP Plusz jellemzően országos léptékű beruházásokra fókuszál és elsősorban nem mezőgazdasági / vidékfejlesztési témájú fejlesztések végrehajtását tervezi, mégis több szinergia lehetőség azonosítható a két program között. Releváns: a DIMOP Plusz pluszponttal támogatja azokat a fejlesztéseket, amelyek egy, a KAP Stratégiai Terv által finanszírozott okosfalusi stratégiával vannak összhangban.

IKOP Plusz

Az IKOP Plusz felelős a magyarországi közlekedési helyzet fejlesztéséért, ami magába foglalja a kötöttpályás, közúti, kerékpárúti és kikötői beruházásokat. Az IKOP Plusz fejleszteni fogja a vidék elérhetőségét is biztosító közlekedési hálózatokat.

Magyar Falu Program (MFP)

A Magyar Falu Program (MFP) a településhálózat több mint 90 százalékát, és a népesség mintegy harmadát adó, 5000 főnél nem nagyobb lakosságszámú kisvárosok és községek fejlesztését támogatja a következő területeken: vidéki szolgáltatások és infrastruktúra fejlesztése, vidéki civil közösségek támogatása, kistelepülésen élők lakhatási feltételeinek javítása, alsóbbrendű úthálózat fejlesztése hazai forrásból, valamint falusi mikrovállalkozások támogatása uniós (GINOP Plusz-1.2.2-22) forrásból. A nagymértékű átfedési lehetőségek okán alkalmazzuk a projektszintű lehatárolásokat.

Vármegyei Integrált Területi Programok Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegye Integrált Területi Programja

A Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyei ITP 2021-27 dokumentuma illeszkedik a Területfejlesztési Programhoz, másrészt a finanszírozást biztosító Terület- és TOP Pluszhoz és annak vonatkozó prioritásainak céljaihoz. A program a vármegye területi alapú fejlesztéseit támogatja. Elsősorban helyi önkormányzati fejlesztéseket támogat, fejlesztési tematikája ennek kapcsán kiterjed a gazdaságélénkítés, munkahelyteremtés és -bővítés, valamint a népességmegtartás térségi és helyi feltételeinek biztosítására, a helyi turizmusra, a települési infrastruktúra fejlesztésére. Az ITP és a KAP ST is támogatja a vidéki térségeket, ez lehetőséget nyújt arra, hogy a két forrás összehangolásával az egyes projektek egymás multiplikátor hatását

megsokszorozza, így eredményesebb lehessen a fejlesztések kimenetele. A szinergia lehetőségek hatékonyabb kihasználása érdekében a két program között összefésülést alkalmaztunk, miszerint a vidékfejlesztési beavatkozások esetében a szinergia helyi szintű LEADER céljainak meghatározásakor (HFS célok) vizsgálatra került a vármegye Integrált Területi Programja. Az átfedési lehetőségek okán a projektszintű lehatárolást alkalmazzuk.

7. Helyzetfeltárás

7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása

- Térszerkezeti adottságok:

A Borsod-Torna-Gömör Egyesület működési területe földrajzi lehatárolás tekintetében a Bódva és a Sajó folyók völgyére, az Aggteleki-karsztra, a Borsodi dombságra, a Rudabányai-hegységre, valamint a Cserehátra terjed ki. Az illetékességi területünk a Sajó, a Bódva folyók és a Rakaca patak által határolt, Pannon üledékekkel borított dombvidék, amibe nyugatról betüremkedik a geológiailag eltérő Szendrői hegység. Földrajzilag homogén. A települések egyaránt a gettósodásban testet öltő társadalmi és gazdasági problémákat mutatja. Az Edelényi járás területén található hazánkban a legtöbb földrajzi kistáj. Ezek hivatalos elnevezései: Aggteleki-hegység, Alsó-hegy, Bódva-völgy, Cserehát, Szalonnai-hegység, Sajó-völgy, Szendrői-rögvidék, Tornai dombság. A térség közlekedésföldrajza rendkívül kedvezőtlen, a 27. sz. főút biztosítja egyedül az É-D irányú összeköttetést a járás területén, kelet-nyugati irányú releváns közlekedésföldrajzi összeköttetések hiányosak. Vasúti összeköttetése elhanyagolható, a 84-es számú belföldi menetrendező számú vasútvonal villamosítás híján csekély szerepet játszik a térségi közlekedés biztosításában. A Bódva folyó völgyében fekvő Edelény, Szendrő, Rudabánya és Miskolc városok, valamint Bódvaszilas, Szalonna, Perkupa, Boldva, Múcsony, mint nagyobb lélekszámú völgyi települések fogadják magukba az ingázásra esélyt adó munkahelyeket, a köz- és kereskedelmi szolgáltató intézményeket, valamint ezek jelentik az elsődleges piacot is a térségi helyi termékekhez.

- Környezeti adottságok:

A jellemzően dombvidéki arculatú táj erős kettősséget mutat. Fő erősség a természeti és kulturális sokszínűség, valamint a határ menti fekvés, melyek kellő odafigyeléssel, gondossággal fontos vonzerővé válhatnak úgy a turisták, mint a lakosok és vállalkozások számára. A környék természeti értékét az ember környezetalakító tevékenysége mellett – és ellenére – fennmaradt változatosság adja. Az Aggteleki-karszt páratlan barlangvilága 1995 óta a Világörökség része és egyben a térség legnagyobb turisztikai célpontja. A Nemzeti Park területén a természetvédelem szempontjai határozzák meg a gazdálkodást. Az Aggteleki Nemzeti Parkhoz tartozik a térség 12,6%-a. Számos bioszféra magterület található a területén, földtani-barlangtani értékei igazán jelentősek. Az egész Gömör–Tornai-karsztra értékes flóra és fauna jellemző. Különösen fontos a madárvonulások szempontjából a Rakacai víztározó, mely hazánk legnagyobb mesterséges tava. 2015 októberében a Rakaca-víztározó a Bódva-völgy Cserehát Értéktár részévé vált. A NATURA 2000 által érintett területek a terület nagy részén jelen vannak. A táji környezet a térség belső területeim sokat megőrzött eredeti, ma mind jobban felértékelődő természeti jellemzőiből. Lényegesen jobb helyzetben van, mint a peremien a (nehéz)ipar, a bányászat, a közlekedési tengely-funkció környezetromboló hatásait viselő, sűrűn benépesült folyóvölgyek. A folyóvizek szennyezettségük alapján az ország legtisztább vizeinek minősülnek. A Bódva Miskolc ivóvízellátásában fontos szerepet játszik és az elsőrendűen védett folyóvizek sorába tartozik. vízminőségét elsősorban ipari eredetű szennyezések veszélyeztetik, így az országhatáron túlról érkező szennyeződések, a BORSODCHEM Rt és a Borsodi Hőerőmű zagytere. Az egres tanyai vadlerakó szennyeződései is veszélyt jelentenek. A szalonnai vízmű legjelentősebb potenciális szennyező forrásai Alsótelekes és Felsőtelekes községek, az Esztramos mészkőbánya és a felhagyott rudabányai bányagödör. A talajvizek az egész térségben nitrátosak, az egészséges ivóvízellátás már csak a mélyebb fekvésű kutakból vagy karsztforrásokból biztosítható. A karsztvizek minősége természetes tisztaságúnak tekinthető. Nagy esőzések és hóolvadás idején a nagymértékű felszíni bemosódásokból növekszik az ammónium és egyéb szennyező komponensek aránya. A levegőszennyezettség tekintetében egy viszonylag szennyezettebb sáv különül el. A szlovákiai ipari létesítmények szennyezőanyag kibocsátása következményeként az országhatár menti Szalonna - Tornaszentjakab sáv az országos átlagot meghaladó szennyezettségi értékekkel rendelkezik. A borsodi iparvidékről kisugárzó levegőszennyezettség a Hidvégardó - Irota vonaltól délnyugatra érezhető. A térség legtisztább, biogazdálkodásban, gyógynövénytermesztésben, szanatóriumi programokban hasznosítható levegőjű területének a Viszló, Debréte, Rakaca, Rakacaszend, Irota települések által alkotott körzet bizonyul.

- Kulturális erőforrások:

Az építészeti örökségben (Árpád-kori templomok, várak, a népi építészet gyöngyszemei, az aprófalvak hagyományos települési szerkezete stb), a magyarok, romák, lengyelek, tótok, római és görögkatolikusok, reformátusok, zsidók egymás mellett

élésében kialakult kultúrák változatosságában rejlő gazdaság és a térségben élő alkotók ereje képezi a jövőformálás másik bázisát. Boldva központjában lévő téren helyezkedik el a szép arányú, háromhajós református templom, amely mellett fölfalazva látszanak a templomhoz egykor csatlakozó bencés kolostor falmaradványai.

A legnagyobb szenzációt képviselő Aggtelek-Jósvafői Barlang jelenti. Az edelényi Borsodi Földvár és Tájház, és a hangácsi egyháztörténeti gyűjtemény mellett bővült a kínálat többek között a História-völgy attrakcióival, mely tizenöt tematikus kiállítást foglal magába a Bódva-vidék tizenegy településén, a História- völgy kétségkívül legnagyobb attrakciója az edelényi L'Huillier-Coburg kastély. A hagyományos gazdálkodás bemutatóhelyei turisztikai programokba beépíthető változatban a Borsod-Torna-Gömör Príma Porta védjegyén keresztül kívánjuk megerősíteni. A Rudabányán található Óshominida telep világviszonylatban is jelentős, az emberi faj kialakulásának egyik lépcsőfokát bizonyító feltárás. Mára megalakult a Rudapithecus látogatóközpont, melyben különböző kiállítás és programok kerülnek megrendezésre, mely erősen növeli a turisztikai attrakciók számát a térségünkben. Szendrőben a Felsővár Borsod-megye egyik legjelentősebb vára-erődítménye volt a 16-17. században. Az ásatások eredményeként a Felsővár (Szendrői vár) kapitányi épületének eredeti falzatának maradványait tárták fel és konzerválták. A Vártörténeti kiállítás, az egykori mozi épületéből kialakított látogatóközpontban a vár eredeti méreteit, bástyáinak és belső építményeinek elhelyezkedését installációkon és makettekben mutatják be. Bepillantást nyerhetünk Szendrő történetébe. Szögligeten a Várhegy 460 méter magas, sziklás fennsíkját koronázzák meg Szádvár falai. A vár évszázadokkal ezelőtti állapotának megismeréséhez a fennmaradt inventáriumok (várleltárak) nyújtanak segítséget, melyekkel felidézhetjük az erődítmény fénykorát. Különösen fontos a madárvonulások szempontjából a Rakacai víztározó, mely hazánk legnagyobb mesterséges tava. 2015 októberében a Rakaca- víztározó a Bódva-völgy Cserehát Értéktár részévé vált. Az edelényi Császa szőlőhegy által kialakult borturizmus szintén hozzájárul a turisták vonzásához, mivel a borturizmus keretében Edelény Hegyközség programok és rendezvények szervezésével teszi egyre ismertebbé a helybeli szőlősgazdák borait. Emellett pedig 2006-tól a Császtai Búcsú nevezetű rendezvény által teszik egyre népszerűbbé a térségi borturizmust. Az érintett helyiek létrehozták az Edelény Hegyek Közössége közhasznú egyesületet, amivel a továbbiakban fejleszteni, népszerűsíteni kívánják az ottani borturizmust. Folyamatban van a Bányásztörténeti Múzeum kialakítása, mely a bányászok életét és munkáját fogja bemutatni.

- A társadalom állapota:

A népesség korösszetételére az idősek és a gyermekek kiemelkedően magas aránya jellemző. A népesedési folyamatok hatására a korábbi lakosokból mára csak az idősek és az egyéb okok miatt immobil családok maradtak. Az idősek aránya az Edelényi járásban 2021-es statisztikai adatok alapján 16,67 %, a Putnoki járásban az idősek aránya térségi átlagban 19,4%, de a Galyaságon megközelíti a 24%-ot, sőt a térség 9 településén meghaladja az 50%-ot. 40 olyan település van, ahol a 60 éven felüliek száma magasabb, mint 100 fő. Az idősgondozásban tartósan 8000-8500 fővel (70 éven felüliek) lehet számolni, akiknek 2/3-a nő. A nemek szerinti megoszlás a fiatalabb korcsoportokban az ország vidéki térségeinek megfelelő. A nők száma az 50 éven felüliek körében azonban egyre nagyobb, míg a 80 év feletieknek már több mint 70%-a nő. A roma népesség jelenléte az ország több pontján térszervező erővé vált az elmúlt évtizedekben. Az Edelényi járás területén lélekszamarányuk az országos többszöröse; a járás egész területén meghaladja az országos átlag kétszeresét, míg a járás településeinek majd harmadában a háromszorosát is. A roma háztartások több mint felének nincs egyetlen dolgozó tagja sem. A szakképzettséggel rendelkező romák körében viszont az 50%-ot meghaladja azoknak az aránya, akiknek rendszeres vagy alkalmi munkája van. A tanultabb romák munkavállalási rátája tehát megközelíti az ország egészére érvényes foglalkoztatottsági rátát, számuk azonban még mindig rendkívül alacsony. A roma integráció kulcsaként a mélyszegénység felszámolásán, és a helyi gazdaság, önfoglalkoztatás fejlesztésén túl a térségek adottságaihoz igazodó átfogó és integrált szakpolitikai kezdeményezéseket említi; vagyis a helyi önkormányzatok helyismeretét, a helyi összefogást, kvázi folyamatos és állandó mentorálást tartja az első számú megoldásnak. Bár a népesség iskolai végzettségének alakulása folyamatosan javuló tendenciát mutat, de ennek ellenére is folyamatosan újratermelődik egy jelentős mértékű alacsony iskolai végzettséggel rendelkező réteg és továbbra is jelentős az iskolát idő előtt elhagyók, lemorzsolódók aránya. Az alapképzettség hiányosságát jelzi, hogy a 10 éven felüliek 2%-a nem tudta elvégezni az általános iskola 1.osztályát és majd 20%-nak nem sikerült 15 éves koráig befejezni az általános iskolát. Becslések szerint 1500-2000 fő 18-35 év közötti olyan fiatal lehet, aki nem rendelkezik általános iskolai végzettséggel sem. A tehetséges diákok helyben oktatása azonban nincs megoldva. A tanulmányi eredmények gyengeségének másik okát a helyi pedagógusok a családi támogató háttér hiányában jelölték meg. Ennek ellenére a napközis ellátás – különösen a térség nyugati felében – szinte teljesen visszafejlődött a 80-as évekhez képest. A társadalmi integrációban fontos szerepet tölthetnek be a közösségi terek, kulturális intézmények nem formális és informális tanulási programjai és ingyenesen elérhető szolgáltatásai. A korszerű környezetben szervezett kulturális programok révén lehetőség van a felzárkózás elősegítésére és az esélyegyenlőség növelésére. Ezt a hiányosságot orvosolják részben az utóbbi években elindított tanodák (Szendrői Népfőiskolai Egyesület, Bhim Rao Egyesület Tanoda hálózat, Máltai Szeretetszolgálat, Baptista Szeretetszolgálat).

Térségünkben az elmúlt időszakban számos új civil kezdeményezés valósult meg, melynek kapcsán ezek a szervezetek megerősödtek és fejlődőképesek.

- Településszövetségek, Vidékfejlesztési Egyesületek:
Szuhavölgyi Bányászlakta Települések Szövetsége, Csereháti Településszövetség, Borsod-Torna-Gömör Egyesület, Gömöri Tájfejlesztők Egyesülete, Bódva-völgy és Cserehát Turizmusáért Egyesület, KIFESZ- Kistérségi Fejlesztők Országos Szövetsége, Borsod-Torna-Gömör Kincsei Egyesület, Magyar Máltai Szeretetszolgálat, Baptista Szeretetszolgálat.
- Roma szervezetek
A roma lakosság érdekeinek képviseletére, foglalkoztatási, lakhatási, oktatási problémáik megoldására, illetve a kulturális- etnikai identitás erősítésére több, részben országos szervezetek helyi egységeként, részben helyi kezdeményezésként megalakult roma szervezet. Szolgáltatásaik: munkahelyek, álláshelyek felkutatása, álláskereső klub működtetése, jogsegélyszolgálat, pszichológiai konzultáció és tanácsadás, mentálhigiénés gondozás, ifjúsági pályaorientációs, személyiség-és készségfejlesztő, reintegrációs csoportok működtetése, életvezetési és rehabilitációs tanácsadás, családi napközi hálózat koordinációja, tanodák működtetése. Pl: Bódva-völgyi Közéleti Roma Nők Egyesülete, Sziroszöv Termelő Szociális Szövetkezet, EU ROM Jövőért Egyesület, SZEGRÓZSA Gazdasági és Szolgáltató Szociális Szövetkezet, Romama Szociális Szövetkezet, BHIM RAO Egyesület.
- Térségi ágazati szövetségek
A térségi problémák egy-egy szeletével foglalkoznak, pl: vállalkozásfejlesztés, sport, kulturális élet szervezése.
- Kisebbségi önkormányzatok
A Borsod-Torna-Gömör Egyesület illetékességi területén roma, ruszin, lengyel és német kisebbségi önkormányzatok működnek. Aktívan részt vesznek a kulturális élet szervezésében, a népcsoportok érdekképviseletében.
- Helyi, lokálpatrióta egyesületek
Több kisebb, egy-egy településre koncentrált sikeres civil szervezet működik a térségben. Szerepük a helyi közösségek fejlesztésében, helyi szükségletek kielégítésében, ill. a lokális identitás megerősítésében van. A térségi szintű fejlesztésben is képesek részt vállalni. Pl: Alkotó Kezek Közhasznú Egyesület, Borsodsziráki Bartók Béla Hagyományőrző Egyesület, Baráti Kör Tornabarakonyért Alapítvány, Térségfejlesztő Műhely, Hunor Lovas és Szabadidős Egyesület stb.

- A gazdaság helyzete:

A Borsod-Torna-Gömör Egyesület 77 településének fejlesztésére irányuló fő szempontok, melyre a HFS fókuszál:

- Demográfiai krízis – Fiatalok letelepedésének ösztönzése
- Iskolázatlanság – Alapkompetenciák fejlesztése
- Szegénység – Küzdelem a szegénység ellen
- Gazdasági kiürülés és kiszolgáltatottság – Helyi termékek
- Negatív imázs, alacsony önértékelés – Média szerepe

A Borsod-Torna-Gömör Egyesület illetékességi területén lévő népességnek közel harmada „hátrányos helyzetű” járásban lakik. A kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI.26.) Kormányrendelet alapján az Edelényi, Putnoki járás komplex programmal fejlesztendő járás. A Kazincbarcikai járás kedvezményezett besorolású, míg a Miskolci járás nem kapott „hátrányos helyzetű” besorolást. A hátrányos helyzet a munkanélküliség kirívóan magas arányában, a népesség elöregedésében, az alacsony iskolai végzettségben, a képzett fiatalok elvándorlásában, a roma népesség 22%-os átlagos – ezen belül egyes településeken 50%-ot meghaladó – arányában, a gazdaság alacsony teljesítő képességében és az életkörülmények más térségekhez viszonyítva jelentős elmaradásában nyilvánul meg. A 2022. évi statisztikák alapján a 180 napon túl nyilvántartott álláskeresők száma összesen 2078 fő. A vállalkozások hiánya, a térségben végzett mezőgazdasági és ipari tevékenység aránytalan, a helyi lehetőségektől elszakadó szerkezete, a vállalkozások versenyképességét befolyásoló egyes tényezők fejletlensége, az önkormányzati gazdálkodás problémái és a támogatások megszerzésének nehézsége egyaránt hozzájárul ahhoz, hogy még nem alakult ki olyan stabil gazdasági struktúra, amely a térség jövőbeni fejlődésének biztos alapja lehetne. A térségben az ezer lakosra jutó működő vállalkozások száma a regionális és országos átlagtól lényegesen elmarad, sőt a 41 legelmaradottabb járás átlagánál is kevesebb, viszont a gazdasági szervezetek száma saját magához viszonyítva folyamatosan emelkedő tendenciát mutatnak. Az illetékességi területünkön a regisztrált gazdasági szervezetek száma a 2022. évi statisztikák alapján 5819 darab. A vállalkozások több mint a fele a szolgáltatásokban tevékenykedik. A térség dombvidéki részein meghatározó a mezőgazdasági vállalkozások jellemzőek, mezőgazdasági vállalkozások, építőipari és helyi kereskedéssel foglalkozó vállalkozások találhatóak. A mezőgazdaságban a birtokstruktúrára jellemző az 5 ha alatti birtokok, az ún. törpebirtokok magas, 96%-os aránya. A térségben található mezőgazdasági gazdálkodó 99%-a egyéni gazdálkodó. A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerő-piaci tevékenységekbe az adott térségben munkát vállalni szándékozó, álláskereső hátrányos helyzetű személyek, közfoglalkoztatásból kilépő álláskeresők és inaktívak voltak bevonhatóak. A foglalkoztatási paktumokba a célcsoport/ügyfél bevonására lakhelye alapján kerül sor. Az adott ügyfelet a lakhelye alapján

illetékes járási hivatal vonta be a lakhelye alapján illetékes paktum keretében támogatott foglalkoztatási, képzési programokba, illetve munkaerőpiaci szolgáltatásokba. Tehát a paktumok területi illetékessége a bevonandó célcsoportszemély lakóhelyére terjedt ki. A COVID-19 járvány hatással volt a munkaerőpiaci folyamatokra, befolyásolta a vállalkozások működését, beruházási lehetőségeit, a munkahelyek fenntarthatóságát. A munkáltatóknak és a munkavállalóknak új típusú munkarendhez és formákhoz kell alkalmazkodniuk.

7.2 SWOT analízis

A SWOT fő szempontrendszerét a térség jövőbeni helyzetét az alábbi szempontok alapján tekinthető át:

1. demográfiai egyensúly változása (elnéptelenedés, népesség összetétele)
2. megélhetési biztonság, foglalkoztatottság és jövedelmi helyzet alakulása
3. térségi jövedelemtermelő képesség, vállalkozások alakulása, mikro-kis és középvállalkozások indítása és fenntartása
4. környezeti állapot, környezeti és kulturális erőforrások hasznosítása
5. közlekedési és információs elérhetőség alakulása, információs technológiák terjedése
6. alapfokú szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítottasága
7. diszkrimináció, szegregáció, társadalmi nemek esélyegyenlősége
8. helyi kezdeményezőképeség alakulása
9. szervezeti és intézményi kapacitások alakulása
10. hálózatosság, partnerségi kapcsolatok szerepe
11. határ menti együttműködések szerepe

<p>ERŐSSÉGEK TÁRSADALOM</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tehetséges fiatalok 2. közösségi kapcsolatok 3. széleskörű szociális intézményrendszer 4. kiépült határ menti kapcsolatok <p>GAZDASÁG</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. kiépült infrastrukturális hálózat, 6. autópálya közelsége 7. BTGE Helyi Védjegyrendszer hálózata 8. hasznosítható, olcsó ingatlanok <p>KÖRNYEZETI ADOTTSÁGOK</p> <ol style="list-style-type: none"> 9. természeti környezetünk megkíméltsége 10. változatos, értékes táj és élővilág, 11. magas erdőszűlség, vadban, erdei gyümölcsökben gazdag erdőségek 12. emberléptékű aprófalvas környezet <p>KULTURÁLIS ERŐFORRÁSOK</p> <ol style="list-style-type: none"> 13. megőrzött kulturális örökség (Kastélysziget, Aggteleki Nemzeti Park, Rudapitecus Látogatóközpont, Edelényi Bányászmuzeum) 	<p>LEHETŐSÉGEK TÁRSADALOM</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. a kirekesztés elleni, az esélyegyenlőség melletti politika erősödése 2. egyházak, országos és nemzetközi civil szervezetek tevékenységének erősödése <p>GAZDASÁG</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. többoldalú kedvezmények, elismert támogatási jogosultság 4. a környezeti és kulturális értékekre épülő turisztikai kereslet élénkülése 5. az információs technológiák terjedése 6. emberléptékű, olcsó, fenntartható technológiával működő lakókörnyezet iránti igények erősödése <p>KÖRNYEZETI ADOTTSÁGOK</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. természetes alapanyagok és azokból készült egyedi termékek iránti kereslet növekedése 8. határ menti kapcsolatok felértékelődése 9. Miskolc és Kassa fejlődésének dinamizálódása - város-vidék kapcsolatok átalakulása 10. Kétszámjegyű utak fejlesztése <p>KULTURÁLIS ERŐFORRÁSOK</p> <ol style="list-style-type: none"> 11. Rakacai projekt, Esztramos projekt 12. érdeklődés értékeink megismerésére (műemlékek, tájházak, szabadidős lehetőségek)
<p>GYENGESÉGEK TÁRSADALOM</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. népesség mennyiségi és minőségi romlás: elnéptelenedés és népességcsere, képzett fiatalok elvándorlása 2. népesség rossz egészségügyi és mentális állapot 3. szocializációs problémák, igénytelenség, közömbösség 4. nők hátránya a munkavállalásban, erős helyhez kötöttség a családi munkamegosztás hagyományai miatt 5. alacsony jövedelmek, fokozódó szociális és morális nehézségek, mélyülő szegénység 	<p>VESZÉLYEK TÁRSADALOM</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. pazarló fogyasztási szokások; 2. elszegényedés, gyermekvállalást túlélési stratégiaként alkalmazó magatartás erősítése, 3. a fiatalok elvándorolnak a vonzó térségen kívüli lehetőségek hatására; <p>GAZDASÁG</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. kiszámíthatatlanság (gazdasági, jogszabályi); 5. kiszámíthatatlan forráslehetőségek;

<p>GAZDASÁG</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. életképes gazdasági szereplők hiánya, vállalkozások gyenge versenyképessége 7. nem megfelelő termékszerkezet, alacsony hozzáadott érték 8. inaktívák és munkanélküliek magas száma és aránya, szakemberek hiánya <p>KÖRNYEZETI ADOTTSÁGOK</p> <ol style="list-style-type: none"> 9. romló közbiztonság, leépülő szolgáltatások 10. elhanyagolt táj, műveletlen földek 11. vizek szennyezése és árvízveszély 12. környezettudatos gondolkodás hiánya, 13. elavult épületállomány, leromlott településkép, fejletlen infrastruktúra: lakás, közszolgáltatások, távközlés, informatika <p>KULTURÁLIS ERŐFORRÁSOK</p> <ol style="list-style-type: none"> 14. helyenként kihasználatlan közösségi terek, erőforrások; 15. rendezvénytér hiánya, gyenge felszereltség (hang-, fénytechnika, sátor, színpad hiánya). 	<p>KÖRNYEZETI ADOTTSÁGOK</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. közutak állapotának rosszabbodása; 7. klímaváltozás hatásai; 8. infrastruktúra fenntarthatósága romlik; 9. tovább szűkülnek a településüzemeltetési források. 10. Ukrán határ közelsége miatt válság <p>KULTURÁLIS ERŐFORRÁSOK</p> <ol style="list-style-type: none"> 11. feledésbe merül a tudás, eltűnnek a mesterek. 12. intézményi ellátottság szűkülése; 13. intézmények megszűnése (pl. posta, iskola, stb.);
--	--

A térség kedvező természetföldrajzi tulajdonságai, Miskolc városának közelsége és a Miskolci Egyetem, illetve a helyi szolgáltatók, menedzsment szervezet sokéves tapasztalata, jelenléte elősegítik új innovatív térségi turisztikai szolgáltatások megjelenését és piaci bevezetését.

A vállalkozói réteg folyamatos zsugorodása, versenyképességének elmaradása, a kedvezőtlen külső gazdasági és térszerkezeti helyzet egymást erősítő kedvezőtlen folyamatokat generál. A térség vállalkozásai versenyképességének, üzleti tudásának fejlesztése stabilizálja a meglévő vállalkozásokat ezzel elkerülhető azok eltűnése a térség foglalkoztatási struktúrájából.

A térségben egyre több a helyi termék, Miskolc város közelsége, a környező település turisztikai fejlettsége, az ökoturizmus előtérbe kerülése, helyi értékesítési lehetőségek megjelenése egyaránt lehetőséget kínál a minőségi helyi termékek piaci megjelenésének. Az előregedő társadalom, fiatalok elvándorlása, alvó települési formák kialakulása következtében felbomló/felbomlott helyi közösségek alakultak ki. A több településen meglévő közösségformáló civil csoportok, segítő önkormányzatok elősegíthetik a térség civil aktivitásának növekedését, a közösségek újraformálódását, fejlődését. Ehhez azonban a közösségek megerősítésére, a fiatalokat is helyben aktivizáló kezdeményezésekre van szükség. Fejleszteni kell a közösségek képességét és belső kohézióját. A térség gazdag természeti és kulturális értékei, hagyományai lehetőséget biztosítanak a kedvezőtlen demográfiai és gazdasági folyamatok által erodált települési identitás tudat stabilizálására, erősítésére. Ezzel a települési közösségek belső kohéziója fejlődhet, amellett, hogy települési szinten is javul a lakókörnyezet és új turisztikai attrakciók alakulhatnak ki.

A térség elmaradott infrastruktúrája kedvezőtlen hatást gyakorol úgy a gazdaságra, mint a települések élhetőségére. A rendelkezésre álló pályázati források rendelkezésre állásával és térségi szakmai fejlesztő szervezetek jelenlétével javítható a térség infrastruktúrájának állapota, mely által fejlődhet a térség általános infrastrukturális ellátottsága. A Borsod-Torna-Gömör Egyesület térségében megőrzött természeti és kulturális értékek kiemelkedőek térségünkben. A korábban gazdasági erőforrásként nem értékelt adottságok napjainkban tapasztalt felértékelődése és piaci tartalommal való megtöltődése lehetőséget ad a még hasznosítatlan agrárkörnyezeti, turisztikai, életmódbeli adottságok kiaknázására és a helyben előállított termékek hozzáadott értékének növelésére. A térség közlekedés-földrajzi távolsága a fejlődés centrumaitól és a potenciális piacoktól, a népesség egyre kedvezőtlenebb összetétele, a szegénység, az infrastruktúra fejletlensége a közelmúltban megvalósított mérsékelt ütemű fejlesztések ellenére is alapvetően akadályozzák a fejlesztési lehetőségek önerőből történő kiaknázását. Az egész térség számára gondot jelent a karakteres, a lakosok, a turisták és a külső tőke számára vonzó arculat.

8. A stratégia beavatkozási logikája

A beavatkozási logika LEADER vonatkozású rövid összefoglalása

A LEADER beavatkozás a HFS-en keresztül, az SO8 vonatkozásában megállapított számos szükséglet kielégítéséhez hozzájárul. A KAP ST-ben foglalt SWOT elemzés erősségként említi az ország vidéki térségeit lefedő LEADER hálózatot, amely helyi ismerettel, kapcsolatrendszerrel, fejlesztéspolitikai és program végrehajtói tapasztalattal rendelkező helyi erőforrást biztosít a

helyi fejlesztésekhez. Ugyanakkor veszélyként említi ezen erőforrás további erodálódását. E két megállapításra épül az a szükséglet, amely a fejlesztéspolitikai programok végrehajtásához szükséges helyi szintű emberi erőforrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítését szolgálja a LEADER beavatkozás működési és animációs keretéből finanszírozott helyi akciócsoportok hálózata. A SWOT elemzésben erősséggént szerepel, hogy a LEADER a vidéki térségekben jellemzően alacsony tőkeerővel és kockázattűrő képességgel rendelkező mikrovállalkozások és civil szervezetek számára adekvát, kisléptékű, a helyi szükségletekre szabott fejlesztési forrást biztosít. Az elemzés gyengeséggént említi a LEADER források korlátosságát, illetve a kisléptékű források felhasználásának a léptékhez képest magas adminisztratív terheit. A fenti erősségre és gyengeségre épül az a szükséglet, amely a helyi/térségi igényekhez illeszthető, ezekre mérhető hatással bíró fejlesztéseket és az ehhez szükséges forrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítéséhez járul hozzá a LEADER helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása. A SWOT elemzésben gyengeséggént szerepelnek a vidéki közlekedési és az egyéb lakossági szolgáltatások minőségének javításához szükséges infrastruktúra fejlettségének területi különbségei. Erre reagál az a szükséglet, amely az életminőséget emelő helyi lakossági szolgáltatások infrastrukturális hátterének fejlesztését teszi szükségessé. A korábbi évek tapasztalatai alapján a LEADER programnak fontos célja a vidéki élettér fejlesztése a szolgáltatások és az azokhoz szükséges kisléptékű infrastruktúra fejlesztésével, valamint a helyi kötődés és a közösségi kapcsolatok erősítése a közösségeket aktivizáló programokkal és az ahhoz szükséges környezet fejlesztésével. Az Európai Unió vidéki térségeinek hosszú távú jövőképevel összhangban a fenti célok elérése érdekében – elsősorban tudásátadással, jó gyakorlatok bemutatásával – ösztönözni szükséges a társadalmi innovációt és a digitális eszközök adta lehetőségek kihasználását. A helyi lehetőségek kihasználása érdekében közösségi tervezési módszertannal került kialakításra és fejlesztésre a stratégia kialakítása. Ennek folyamata a 2. pontban került bemutatásra. A HFS kialakítása során figyelembe vettük a helyi igényeket és lehetőségeket, valamint az adott társadalmi-kulturális jellemzőket, törekedve, hogy elősegítse a strukturális változásokat, a helyi gazdaság fejlesztését, a helyi és térségen belüli közösségek kialakítását, megerősödésüket, az innováció ösztönzését. A helyzetfeltárás során és a SWOT analízisben feltártak tükrében határoztuk meg az alábbiakban részletezetten a HFS jövőképét, céljait, prioritásait, a kapcsolódó tevékenységeket és mindezek mérésére szolgáló mutatókat.

8.1 A stratégia jövőképe

„Helyben jó”, mert

2027-re a Borsod-Torna-Gömör Egyesület működési területén lévő településeken:

- a kistájakat összefogó Borsod-Torna-Gömör Helyi Védjegy hálózata tovább erősödik, a helyi minőségi szolgáltatások és helyi termékek által és a helyi marketing és kommunikáció hatékonysága nő
- a térség természeti adottságaira, hagyományaira és épített örökségeire épülő fejlesztésekkel, kulturális eseményekkel folyamatosan növekszik a térségbe látogatók száma, ezáltal a térség turisztikai vonzereje nő
- a térségben innovatív és versenyképes vállalkozások megerősödnek.

Az igényfelmérés során a véleményt nyilvánítók bázisként jelölték meg a térség helyi gazdaságának fejlesztéséhez szükséges mikrovállalkozások támogatását, a helyi termékek fejlesztését, a turisztikai szolgáltatás kínálatának bővítését. Hangsúlyosan megjelent a helyi termék előállítók értékesítési lehetősége megteremtése. A gondolkodásban a környezettudatos megoldások és kezdeményezések kaptak elsőbbséget. A kistelepülések népességmegtartó erejét növelésének, a jó életminőség nyújtásának, az értékek megőrzésének egyik útja a helyi közösségek erősítése.

8.2 A stratégia célhierarchiája

Átfogó cél a jövőkép megvalósításához:

1. Vidéki térségekben a mikro- kis- és középvállalkozások indítása, fenntartása, erősítése
2. Helyi termékek és szolgáltatások fejlesztése
3. Községi élet, községi marketing, községi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése
4. A helyi közösségek tagjai egyéni aktivitásának, felelősségvállalásának és együttműködési készségeinek erősítése
5. Kedvezőtlen szociális helyzetben élők felzárkóztatásának ösztönzése, esélyegyenlőség és a társadalmi befogadás javítása

Specifikus célok:

1. A lakosság szolgáltatásokhoz való hozzáférést javító vállalkozások kisléptékű fejlesztése,
2. A helyben előállított termékek és szolgáltatások ismertségének, értékesítésének javulása a Borsod-Torna-Gömör Helytermék védjegyrendszer erősítésével
3. Borsod-Torna-Gömör védjegyrendszer értékesítési pont, közösségi tér kialakítása, bevásárló közösség létrehozása
4. Hagyományok, kultúra, művészet, egészség, kreativitás és innovativitás erősítése
5. Helyi életminőség javítása a lakossági szolgáltatások fejlesztése és a kismértékű infrastruktúra fejlesztések által

Intézkedések (beavatkozási területek):

1. Borsod-Torna-Gömör védjegyhálózat fejlesztése
2. Mikroállalkozások fejlesztésének támogatása
3. Kulturális rendezvények vagy ifjúsági táborok támogatása
4. Települések okos megoldásainak támogatása
5. Térségek közötti és nemzetközi együttműködések
6. Térségi marketingcentrum kialakítása- HACS által megvalósítandó projekt

A választott célok szöveges indoklása:

A térség felzárkózásához a szociális alapú fejlesztések nem elegendők. A kívánt változásokhoz vezető új fejlődési pálya a helyi adottságokra épül és a térségben jelenleg hiányzó, a tudás társadalomhoz való integrációt biztosító kreativitás a fő mozgató ereje. A periféria létből való kilépés alapfeltétele a tágabb térségbe való integráció, a centrumokkal kialakított élénk gazdasági, társadalmi, kulturális, politikai kapcsolatok kialakulása.

A centrumok a periféria termékeinek felvevőpiaaiként, gazdasági kooperációk szervezőiként, a periféria felé irányuló CSR tevékenységek kibocsátóiként, a turisztikai szolgáltatások fogyasztóiként, a helyi fejlesztéshez hiányzó szellemi tőke birtokosaként, intézmények központjaiként, az érdekérvényesítés helyszíneiként jelennek meg. A centrumokkal való kapcsolatok tudatos alakítása a stratégia lényeges eleme. A periféria kiszolgáltatottságának csökkentését és a helyi foglalkozási, jövedelemszerzési lehetőségek bővítését egyaránt szolgálja a térség önellátásának erősítése. Önellátás elsősorban bizonyos élelmiszerekből, alternatív energiaforrásra épülő energiából, személyi szolgáltatásokból képzelhető el. Ezekhez az ágazatokhoz a termékek- és szolgáltatások előállításán túl a munkaerőt felkészítő és a helyi tudást mozgósító képzési és a marketing eszközök fejlesztése is szükséges. A térségben, különösen a dombvidéki részek aprófalvaiban tapasztalható fásultság, a nagyobb települések fiataljainak is érezhető, magas arányú elvándorlásban is megmutatkozó reményvesztettség és általában a térség negatív imázsa indokoltá teszi a létező pozitív jövőkép tudatosítására, a térségi identitás erősítésére és a változásokhoz, az azokban való részvételhez kapcsolódó társadalmi felelősség erősítését. A korábban már elindult helyi termék előállítás és értékesítés, a helyi energiaellátás, a turizmus, valamint teljesen új irányként a vidéki kreatív ipart megalapozó tevékenységek alkotják a Helyi erőforrásokra épülő (kreatív és környezettudatos) gazdasági tevékenységek megerősítése célkitűzés kiemelt területeit. Egyesületünk fő célkitűzései között szerepel a Borsod-Torna-Gömör védjegy program, melyet a Helyi Fejlesztési Stratégiában az intézkedésekben fő célként határoztunk meg.

A stratégia az új fejlődési pálya társadalmi feltételeiből a kreativitást és a tudást is magába foglaló szellemi tőke biztosítását és a társadalmi felelősségvállalást emeli ki. A belső szellemi tőke fejlesztésén túl külső szellemi tőkebevitelre is szükség van – közvetve (képzéseken keresztül), vagy közvetlenül (külső szakemberek bevonásával). A térségen belül a szükséges tudást és kreativitást közösségi képzési formák és kreatív közösségek fejlesztésén keresztül kívánjuk megvalósítani.

A helyi természeti és kulturális erőforrások az új fejlődési pálya alapját képezik. Ezért azok feltárása, hasznosíthatóvá tétele kulcsfontosságú. Egyelőre nem rendelkezünk teljes erőforrástérképpel és hasznosítási tervekkel. Megőrzésük pedig a fenntarthatóság alapfeltétele. A gazdasági célhoz kapcsolódva a helyi termékek alapanyagát adó földterületek, erdők ismerete, a turizmus számára fontos építészeti, a bemutatható természeti és kulturális értékek feltárása, fejlesztésekbe való bevonása bír jelentőséggel. Az értékek feltárása és tudatosítása a társadalmi cél elérésében is meghatározó szerepet játszik. A településarculatok turisztikai célú fejlesztése az idegenforgalmi vonzerő növelése és kapcsolódó szolgáltatások bővítése érdekében „okos megoldások”, innovatív és digitális fejlesztések teremtenek alapot az Okos Falu Stratégia kialakításához.

Ehhez a részvételen alapuló megközelítés, az adott helyzet megváltoztatására irányuló igényekből és törekvésekből fakad. A térségben működő mikrovállalkozások számára fontos, hogy jövőbeli terveik eléréséhez fejleszteni tudják meglévő nem mezőgazdasági tevékenységüket, kiszélesítsék működési területüket, innovatív megoldásokat keresve erősítsék a foglalkoztatásban betöltött szerepüket. Fontos azon helyi vállalkozások támogatása, amelyek a helyi szükségletek kielégítését is szolgálják és tevékenységükkel hozzájárulnak a térség gazdasági fellendítéséhez. A nemek közötti, a társadalmi esélyegyenlőtlenség és a hátrányos helyzet csökkentését célozva a helyi vállalkozások céljainak megvalósításával kapcsolatban előnyként fogalmazódik meg a szempontok érvényesítése (pl: romák bevonása a foglalkoztatásba, gyes-ről visszatérő nők foglalkoztatása, megváltozott munkaképességű személyek bevonása a munkaerőpiacra stb.)

9. Cselekvési terv

9.1 Az intézkedések leírása

1. intézkedés

1) Az intézkedés megnevezése:

Borsod-Torna-Gömör Védjegyhalózat fejlesztése

2) Specifikus cél:

A helyben előállított termékek és szolgáltatások ismertségének, értékesítésének javulása a Borsod-Torna-Gömör Helyitermék védjegyrendszer erősítésével

3) Indoklás, alátámasztás:

Az Egyesület a térségben helyi védjegyet alapított meg, melyhez a térség vállalkozói aktívan csatlakoztak. A Borsod-Torna-Gömör Helyi Akciócsoport területén lévő tradicionális helyi termékek előállítására és feldolgozására szolgáló fejlesztések, turisztikai szolgáltatások nyújtása, amelynek megvalósulásával a helyi gazdasági és turisztikai árbevétel növekedik a térségben, hatására az ország leghátrányosabb helyzetű térségében csökken a munkanélküliek száma. Jelenleg több oknál kifolyólag sem lehet a védjegyrendszer által nyújtott lehetőségekkel megfelelően élni, mert a Borsod-Torna-Gömör Helyi Akciócsoport térsége jelenleg piaci lehetőségekkel, gazdasági stabilitással hátrányos helyzete miatt nem rendelkezik, magát a Borsod-Torna-Gömör Védjegyes termékeit, szolgáltatásait még nagyon kevesen ismerik. A védjegyhez tartozáson keresztül a helyi termelők, vállalkozások, saját piaci helyzetük és gazdaságfejlesztésük stabilizálására, fejlesztése érdekében hatékonyabb marketingre van szükség.

4) A támogatható tevékenységek meghatározása:

Az intézkedés keretében kiírt LEADER pályázat az egész Helyi Akciócsoport térségét lefedő védjeggyel rendelkezők és az újonnan csatlakozó termelők és szolgáltatók tevékenységének fejlesztését támogatja, a helyi termelés és szolgáltatás minőségének és mennyiségének emelése, munkahelyek teremtése, társadalmi aktivitás erősítése érdekében. Beruházási és nem beruházási jellegű tevékenységek támogathatóak:

- eszközök beszerzése ,
- immateriális javak beszerzése
- Marketing tevékenység

5) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személygépjármű beszerzés
- Élő állat vásárlás
- Használt árucikkek beszerzése
- Támogatási jogosultságok megvásárlása

6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-

re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7) A jogosultak köre:

- Egyéni vállalkozó
- Jogi személyiségű mikrovállalkozások
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, egyesületek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)

8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások,
- ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság,
- projektterv minősége,
- térségi szempont,
- humán erőforrás
- jogosultsági kritériumok teljesítése,
- a helyben előállított termékek és szolgáltatások ismertségének és értékesítése valósul meg a Borsod-Torna-Gömör Helyi termék védjegyrendszer erősítésével
- HFS céljaihoz való illeszkedés,

9) Tervezett forrás:

a) az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 140 000 000,-Ft

b) a támogatás intenzitása: 65%

c) a projektméret korlátai:

A támogatás minimális értéke:

1 000 000 Ft

A támogatás maximális értéke:

5 000 000 Ft

d) a támogatás módja: Hagyományos költségszámolás.

10. A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: 2024. I. félév-2026. II. félév

11) A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: 24 hónap

12) Kimeneti indikátorok:

Indikátor neve	Indikátor célértéke (db)	Indikátor forrása
Támogatott projektek száma	30	Borsod-Torna-Gömör Egyesület nyilvántartása
Támogatott kedvezményezettek száma típus szerint megbontva		
Jogi személyiségű vállalkozások	20	Borsod-Torna-Gömör Egyesület nyilvántartása
Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)	10	Borsod-Torna-Gömör Egyesület nyilvántartása
Új vagy fejlesztett védjegyes termékek és szolgáltatások száma	30	Borsod-Torna-Gömör Egyesület nyilvántartása

2. intézkedés

1) Az intézkedés megnevezése:

Mikrovállalkozások fejlesztésének támogatása

2) Specifikus cél:

A lakosság szolgáltatásokhoz való hozzáférését javító vállalkozások kisléptékű fejlesztése

3) Indoklás, alátámasztás:

A Borsod-Torna-Gömör Egyesület tervezési területén jelentős szerep jut a mikrovállalkozásoknak a foglalkoztatás és a szolgáltatások körének bővítése tekintetében. Ezek a vállalkozások, méretüknél fogva, jellemzően kimaradnak a GINOP és TOP nyújtotta lehetőségekből. LEADER forrásból történő támogatásuk célja a versenyképességük növelése. A térségben működő mikrovállalkozások számára fontos, hogy jövőbeli terveik eléréséhez fejleszteni tudják meglévő nem mezőgazdasági tevékenységüket, kiszélesítsék működési területüket, ezzel is erősítve a foglalkoztatásban betöltött szerepüket. Fontos azon helyi vállalkozások támogatása, amelyek a helyi szükségletek kielégítését is szolgálják, és tevékenységükkel hozzájárulnak a térség gazdasági fellendítéséhez.

Az intézkedés keretében megvalósítható telephely infrastrukturális fejlesztését, gép- és eszközbeszerzést, marketingtevékenységet a Borsod-Torna-Gömör HACS már a korábbi programozási időszakokban is fejlesztési célként határozta meg. Az intézkedés célja hozzájárul a térségi mikrovállalkozások erősödéséhez, a térség gazdasági erőforrásainak növekedéséhez, valamint a foglalkoztatás megtartásához.

4) A támogatható tevékenységek meghatározása:

Az intézkedés keretében kiírt pályázat az olyan tevékenységeket támogat, amely a helyi termelő és szolgáltató mikrovállalkozások versenyképességének növeléséhez, foglalkoztatás megtartásához járul hozzá infrastrukturális és szolgáltatási háttér megteremtéséhez szükséges infrastrukturális beruházások, eszközök beszerzésével. Beruházási jellegű tevékenységek támogathatóak:

- építési beruházás,
- eszközök beszerzése ,
- immateriális javak beszerzése
- marketing tevékenység

5) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személygépjármű beszerzés
- Élő állat vásárlás
- Használt árucikkek beszerzése
- Támogatási jogosultságok megvásárlása

6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7) A jogosultak köre:

- Jogi személyiségű mikrovállalkozások
- egyéni vállalkozó

8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- a nemek közötti, a társadalmi esélyegyenlőtlenség és a hátrányos helyzet csökkentését célzó kezdeményezések ösztönzése,
- ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság,
- projektterv minősége,
- térségi szempont,
- humán erőforrás
- jogosultsági kritériumok teljesítése,
- HFS céljaihoz való illeszkedés,

9) Tervezett forrás:

- a) az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokkált forrás: 465 000 000 Ft
- b) a támogatás intenzitás: 65%
- c) a projektméret korlátai:
- a. A támogatás minimális értéke: 2 000 000 Ft
 - b. A támogatás maximális értéke: 15 000 000 Ft
- d) a támogatás módját (hagyományos vagy egyszerűsített költségelszámolás) Hagyományos költségelszámolás
- 10) A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: Az intézkedés megvalósításának becsült kezdete és vége, féléves pontossággal. 2024. I. félév-2026. II. félév
- 11) A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam. 24 hónap
- 12) Kimeneti indikátorok:

Indikátor neve	Indikátor célértéke (db)	Indikátor forrása
Támogatott projektek száma	35	Borsod-Torna-Gömör Egyesület nyilvántartása
Támogatott kedvezményezettek száma	35	Borsod-Torna-Gömör Egyesület nyilvántartása
Támogatott kedvezményezettek száma típus szerint megbontva		
Létrehozott munkahelyek száma	2	Borsod-Torna-Gömör Egyesület nyilvántartása

3. intézkedés

1) Az intézkedés megnevezése:

Kulturális rendezvények vagy ifjúsági táborok támogatása

2) Specifikus cél:

Hagyományok, kultúra, művészet, egészség, kreativitás és innovativitás erősítése

3) Indoklás, alátámasztás:

A közösség aktivitásának erősítését, közvetítik a helyi értékeket a helyi lakosság vagy a településre érkezők részére, segítik a hagyományok ápolását, a fiatalok helyben maradási lehetőségeinek megmutatását, az idősek tudásának átörökítését, de akár az új, innovatív ötletek megvalósítását, az életminőség jobbításához lehetőséget adó újabb megoldások bevezetését szolgáló programokra a térség új fejlődési pályára állítására szükség van.

A Borsod-Torna-Gömör Egyesület a korábbi LEADER program keretében is nagy hangsúlyt fektetett a településeken az együttműködések erősítő rendezvények kisléptékű támogatására. Az intézkedés célcsoportja a térségben élő fiatalok és felnőttek, akik számára innovatív programokat, kreativitást erősítő fejlesztő rendezvényeket szerveznek és bonyolítanak le. A helyi vagy több település összefogásával megvalósuló rendezvények segítik a közösségben rejlő kompetenciák, lehetőségek kibontakozását, az odatartozás érzésének mélyülését. Fontos, hogy olyan programok valósuljanak meg, amelyek segítik a közösség aktivitásának erősítését, közvetítik a helyi értékeket a helyi lakosság vagy a településre érkezők részére, segítik a hagyományok ápolását, a fiatalok helyben maradási lehetőségeinek megmutatását. Új innovatív ötletek megvalósítását, az életminőség javításához lehetőséget adó megoldási módok megmutatását is. Az intézkedés rendezvények szervezésére, táborok vagy erdei iskolák szervezésére ad lehetőséget.

4) A támogatható tevékenységek meghatározása:

- rendezvény szervezés, lebonyolítás,
- étkezés, szállás díja,
- fellépők, előadók díja,
- a rendezvény lebonyolításához tartozó marketing tevékenység,

5) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személygépjármű beszerzés
- Élő állat vásárlás
- Használt árucikkek beszerzése
- Támogatási jogosultságok megvásárlása

6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7) A jogosultak köre:

- Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek
- Egyesületek
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)

8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- a nemek közötti, a társadalmi esélyegyenlőtlenség és a hátrányos helyzet csökkentését célzó kezdeményezések ösztönzése,
- ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság,
- projektterv minősége,

9) Tervezett forrás:

- a) az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 150 000 000 Ft
- b) a támogatás intenzitása legfeljebb 100%
- c) a projektméret korlátai:
- A támogatás minimális értéke: 1 000 000 Ft
- A támogatás maximális értéke: 2 000 000 Ft
- d) a támogatás módját (hagyományos vagy egyszerűsített költségelszámolás) Hagyományos költségelszámolás

10) A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: Az intézkedés megvalósításának becsült kezdete és vége, féléves pontossággal.
2024. I. félév-2026. II. félév

11) A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam. 24 hónap

12) Kimeneti indikátorok:

Indikátor neve	Indikátor célértéke (db)	Indikátor forrása
Támogatott projektek száma	75	Borsod-Torna-Gömör Egyesület nyilvántartása
Támogatott kedvezményezettek száma	75	Borsod-Torna-Gömör Egyesület nyilvántartása
Támogatott kedvezményezettek száma típus szerint megbontva		
Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek	60	Borsod-Torna-Gömör Egyesület nyilvántartása
Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, egyesületek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)	15	Borsod-Torna-Gömör Egyesület nyilvántartása
Megvalósult rendezvények száma	75	Borsod-Torna-Gömör Egyesület nyilvántartása

4. intézkedés

1) Az intézkedés megnevezése:

Települések okos megoldásainak támogatása

2) Specifikus cél:

Helyi életminőség javítása a turisztikai szolgáltatások fejlesztése a kismértékű infrastruktúra fejlesztések által

3) Indoklás, alátámasztás:

A Borsod-Torna-Gömör HACS a 2023-2027 programozási időszakban kiemelt hangsúlyt fektet a településeken az együttműködések erősítő közösségi akciók támogatására. Prioritásként jelenik meg az innovatív, közösségi kezdeményezésem alapuló vidéki térségekben megtartó elképzelések megfogalmazása, kidolgozása.

Az intézkedés hatása hozzájárul a közösségi aktivitás növeléséhez. Az Okos Falu Stratégia az okos falvak koncepciójának központi eleme. A résztvevő települések "részvételen alapuló megközelítéssel dolgozzák ki és hajtják végre a gazdasági, társadalmi és környezeti feltételek javítására irányuló stratégiájukat".

A stratégia minta jellegű kidolgozása és létrehozása hozzájárul a térség valamennyi településének mintaadásához.

4) A támogatható tevékenységek meghatározása:

- Rendezvény
- Tanulmány (Okos Falu Program kialakításához kapcsolódó stratégia elkészítése)
- Szakértői költségek
- Tapasztalatcsere (tanulmányút: szakmai együttműködés keretében)
- Marketing tevékenység
- Projektmenedzsment

5) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személygépjármű beszerzés
- Élő állat vásárlás
- Használt árucikkek beszerzése
- Támogatási jogosultságok megvásárlása

6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7) A jogosultak köre:

- Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek
- Egyesületek
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)

8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások,
- ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság,
- projektterv minősége,
- térségi szempont,

9) Tervezett forrás: Ebben a pontban határozzák meg:

- a) az adott beavatkozási területre/intézkedésre alokált forrás nagysága: 11.000.000 Ft
- b) a támogatás intenzitása legfeljebb 100%
- c) a projektméret korlátai :
 - a. A támogatás minimális értéke: 10.000.000 Ft
 - b. A támogatás maximális értéke: 11.000.000 Ft
- d) a támogatás módját (hagyományos vagy egyszerűsített költségelszámolás): Hagyományos költségelszámolás

10) A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: Az intézkedés megvalósításának becsült kezdete és vége, féléves pontossággal.

11) A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam. 24 hónap

12) Kimeneti indikátorok:

Indikátor neve	Indikátor célértéke (db)	Indikátor forrása
Támogatott projektek száma	1	Borsod-Torna-Gömör Egyesület nyilvántartása
Támogatott kedvezményezettek száma	1	Borsod-Torna-Gömör Egyesület nyilvántartása
Támogatott kedvezményezettek száma típus szerint megbontva		
Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek	1	Borsod-Torna-Gömör Egyesület nyilvántartása

9.2 Együttműködések

a) Térségek közötti és nemzetközi együttműködések megvalósítása

Az Egyesület azon térségek és nemzetközi együttműködések tüzit ki célul, melyek a korábbi időszakban is sikeresen megvalósultak és a tapasztalatok alapján igény van a továbbiakban is a folytatásra és továbbfejlesztésre.

a/1. Értékkörzés Borsod-Torna-Gömörben

Borsod-Torna-Gömörben a helyi fiatalok bevonására épülő értékkör program megvalósítását tervezzük. A program célja a helyi természeti és kulturális értékek feltárása, láthatóvá tétele a helyi fiatalság bevonásával. A projekt célja, hogy az ott található értékek felismerésén keresztül növelje a fiatalok lakóhelyhez történő kötődését. A program a település számára kézzelfogható eredményei, amelyre a későbbiekben más projektek is épülhetnek, vagy már a meglévő eredmények is becsatornázhatók értékekről készülő interaktív, az egyes települési honlapokba is beágyazható felület és nyomtatott kiadványok. Az ennek alapjául szolgáló adatbázis (az értékek fényképes, szöveges bemutatása, geokódolt állománya), valamint a program végén megrendezésre kerülő kiállítás anyaga hosszabb távon elhelyezhető a település turisztikai, vagy a közösség számára kiemelt központjában.

Tervezett forrás: 20 Mft

a/2. Védjegyprogram, mint jó gyakorlat átvétele

A másik kiemelkedő sikeres együttműködési projekt a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesülettel együttműködve „Védjegyprogram, mint jó gyakorlat átvétele” címmel került megvalósításra. A BTGE részéről tudásátadás valósult meg, mind elméleti mind gyakorlati szempontból a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület részére. A következő fejlesztési időszakban is szeretnénk a fent ismertetett együttműködési projektet folytatni és azóta megszerzett tapasztalatokat megismerni és megismertetni a partnerrel.

Tervezett forrás: 20 Mft

a/3. Zöldút létrehozása közös módszertannal

Cél: A HACS egyedi táji adottságain, természeti és kultúrtörténeti értékein alapuló öko- és aktív turisztikai kínálatának fejlesztése és ismertségének növelése, amely hozzájárul a zöldutas térségek közösség- és térségfejlesztő hatásának, a helyi felelős társadalom erősítéséhez is. Együttműködő partnerek feladata a természet, a táj és az ember alkotta környezet

együttműködésének megszilárdítása, amely képessé válik a benne rejlő térség- és közösségfejlesztő lehetőségek kihasználására. Minden egyes térségi Zöldút a helyi termékeken és táji adottságokon alapulva képes megjelenni hazánk turisztikai piacán, környezeti, társadalmi és gazdasági szempontból is fenntartható együttműködést biztosító gyakorlati megoldásaikkal.

A projekt támogatás igénye összesen: 20 Mft

a/4. Helyi értékeink népszerűsítését előmozdító együttműködési modell kialakítása (nemzetközi)

Borsod-Torna-Gömör Egyesület és a Székelyhídi Bihar A Borsod-Torna- Gömör Egyesület és a romániai Bihar megyei helyi akciócsoport Magyarország határa mentén LEADER csoport között jól kiépített kapcsolatrendszer alakult ki, melynek előzménye a számos korábbi találkozók alkalmával kialakított közös cél mentén formálódott. A Borsod-Torna-Gömör Egyesület kereste a határmentén azoknak a LEADER csoportoknak a kapcsolatát, akik Helyi Fejlesztési Stratégiájának a fő iránya a helyi termék előállítás és a kulturális hagyományok ápolása. A Romániában található Bihar megyei helyi akciócsoport Magyarország határa mentén LEADER csoport képviselőivel már hosszú évek óta kapcsolatban áll a térségben Böjte Csaba ferences rendi szerzetes, a Dévai Szent Ferenc Alapítvány alapítója és az edelényi Görög Katolikus Általános iskola és az Edelény Város Önkormányzata évente több alkalommal szervezett közös rendezvényeken a Borsod-Torna-Gömör Helyi Termék védjeggyel rendelkező kézművesei és helyitermék előállítói mutatkozhattak be és tartottak a székelyhídi gyermekek részére kézműves foglalkozásokat.

Tervezett forrás: 20 Mft

b) Egyéb együttműködések megvalósítása

„Nem releváns”

9.3 Kommunikációs terv

1. Célcsoportok meghatározása Közvetlen tervezési, működési területen belül a Borsod-Torna-Gömör Egyesület tagsága (49 önkormányzat, 20 civil szervezet, 183 vállalkozás) Az előző stratégiai tervezés időszakához képest kimagasló változást a vállalkozói szféra érte el, több mint négyszeresére nőtt a vállalkozói tagság létszáma. A Borsod-Torna-Gömör Egyesület működési területéhez tartozó 77 település lakossága 57563 fő. A 77 településen működő vállalkozások, civil szervezetek, közigazgatási intézmények, 77 település potenciális pályázói, a Borsod-Torna-Gömör Egyesület szakmai partnerei Helyi termékek iránt érdeklődők, a turisztika és az ökoturisztika iránt érdeklődők, országos és nemzetközi partnerek, a vidékfejlesztés iránt érdeklődők
2. A kommunikációs eszközök, tevékenységek típusainak bemutatása beleértve a pályázók és a szélesebb nyilvánosság tájékoztatásának módja

A Borsod-Torna-Gömör Egyesület az alábbi kommunikációs eszközöket alkalmazza a tevékenységek típusainak bemutatására:

Honlap alkalmazás: Egyesületünk önálló weboldalt működtet. Weboldal elérhetősége: www.btge.hu.

E-mail: btge@btge.hu. A tagsággal a kapcsolattartás legjellemzőbb formája az e-mail. Csoportos levélküldésre alkalmas levelező listánk áll rendelkezésre.

Facebook: https://www.facebook.com/btgehu/?ref=aymt_homepage_panel

A Facebook és az egyesületi honlap dinamikus tartalmi egységben működik jelenleg és a későbbiekben is. Jelenleg is minden hasznos információt közzéteszünk a facebook oldalon és a honlapon is egyaránt. Folyamatosan bővül a facebook oldalunk nyomkövetőinek a száma, melyet a www.btge.hu oldalon facebook kedvelő panel működik, jelenleg több mint 1600 kedvelést értünk el. Az előző stratégiai tervezés időszakához képest négyszeresére növekedett a nyomkövetők száma.

Telefon: A Borsod-Torna-Gömör Egyesület rendelkezik több mobil telefonnal és vezeték nélküli telefonnal is. Ezen telefonszámok elérhetőek a www.btge.hu oldalon a kapcsolatok kategóriába.

Személyes kapcsolattartás: A Borsod-Torna-Gömör Egyesület munkaszervezete a hét minden munkanapján ügyfélfogadást biztosít a munkaszervezet irodájában, melyet továbbra is kívánja biztosítani az ügyfelek számára.

Kiadványok: Kiemelten kell figyelni arra, hogy tartalmában összhangban kell lennie az egyesület egyéb kommunikációs eszközeivel.

Kisfilmek: A Borsod-Torna-Gömör Egyesület kiemelten figyelmet fordított eddig is, hogy a nagyobb szabású rendezvényeken, konferenciákon videó anyag is készüljön, a későbbiekben is kiemelt figyelmet kell fordítani rá és összhangban kell lennie az egyesület más kommunikációs eszközeivel.

Médiában való megjelenés: Egyesületünknek továbbra is célja a médiában történő információ nyújtás. Az Egyesület számára fontos kommunikációs csatorna a helyi média (megyei lapok, helyi újságok, helyi kábeltelevíziók, Sajómente hírportállal, az Edelényi Városi televízió, Vadna Községi Televízió, Boldva Községi Televízió) mivel az adott településeken helyi szintű hírlapokon, hírmondókon, megyei napilapokon, interneten, helyi/térségi TV-n keresztül szinte minden házhoz eljut a közvetített információ.

3. A HACS dokumentumaihoz és a HACS-ról szóló információkhoz való hozzáférés lehetőségeinek bemutatása, visszacsatolási lehetőségek, ezek kezelésének és dokumentációjának módja

Az Egyesületről szóló információkat legkönnyebben a www.btge.hu honlapon érhetik el az érdeklődők. A honlapon közzé vannak téve az elérhetőségi adatok, így a tagok, érdeklődők könnyen elérhetik a munkaszervezet tagjait. A honlap az aktuális információkat tartalmazza, a teljesség igénye nélküli felsorolva a legfontosabb témákat:

- a Helyi Fejlesztési Stratégia (HFS) rövid ismertetését, céljait, prioritásait, intézkedéseit, aktualitását;
- a pályázatrendszerét (pályázatok/kérelmek beadási határideje, a beadás helye, a tanácsadás és információszolgáltatás helye és ideje);
- a pályázati dokumentáció, a kérelmekhez kapcsolódó formanyomtatványok, információs anyagok, ezek biztosításáért felelős személyek, szervezetek elérhetőségét,
- a Vidékfejlesztési Program és kapcsolódó tematikájában kapcsolódó Operatív Programok (TOP, GINOP, EFOP) intézkedéseiről szóló legfontosabb információkat (törvényi háttér, időhatárok, hozzáférés stb.),
- a HFS végrehajtásában közreműködők felkészítéséhez, képzéséhez biztosított tájékoztatásokat,
- egyéb információkat, településfejlesztési, szervezetfejlesztési lehetőségekről, aktuális pályázatokról,
- a támogatásban részesülők listáját, hozzájárulásukkal projektjeinek rövid bemutatását.
- a Borsod-torna-Gömör Helyi Védjegy rendszerhez tartozó tagok ismertetése, aktuális információ
- a korábbinál célunk hatékonyabban összpontosítani a dinamikus tartalmak hatékonyabb frissülésére.

4. A kommunikációval kapcsolatos felelősségi körök és a humán kapacitás bemutatása

A Borsod-Torna-Gömör Egyesületnél fokozottabban kell hangsúlyt fektetni a kommunikációval kapcsolatos feladatokra. Ezen a területen nincs szakképzettsége egyik munkatársnak sem. Mindenkinek szüksége van tudásbővítésre általános és belső, külső irányú kommunikáció terén is.

5. A HFS-el kapcsolatos kommunikációs tevékenységek ütemterve

A Helyi Fejlesztési Stratégia (HFS) tervezési időszakában külön kiemelt figyelmet szentelünk a megfelelő tájékoztatásra. Ilyen fórumok, műhelymunkák során a legfontosabb témákat vitatjuk meg, illetve kérjük a jelenlévők véleménynyét a minél szelesebb körű társadalmi bázison alapuló tervezés érdekében. A legfontosabb témák amelyek megvitatásra kerültek, kerülnek:

- a HFS kidolgozása menetének ismertetése, céljai, prioritásai, intézkedései, SWOT analízise
- a Vidékfejlesztési Program intézkedéseiről és kapcsolódó Operatív Programokról . szóló legfontosabb információk átadása (törvényi háttér, időhatárok, hozzáférés stb.),
- a kérelem beadás rendje (beadási határideje, a beadás helye, a tanácsadás és információszolgáltatás helye és ideje);
- tájékoztatás a kérelmekhez kapcsolódó dokumentációról, a formanyomtatványokról, csatolandó mellékletekről, információs anyagokról, ezek biztosításáért felelős személyek, szervezetek elérhetőségéről.

6. A kommunikációs tevékenység pénzügyi terve a 2023-2027-es évekre vonatkoztatva, éves bontásban

A LEADER forrás működési terhére a kommunikációs feladatokat megbízási szerződés keretében végzi az Egyesület informatikusa. Ezen felül a facebook kommunikációs csatornán a munkaszervezet minden kollégája a napi aktuális híreket, marketing anyagokat frissíti. Ezek a költségek az Egyesület éves költségvetésében tervezve vannak, amely a munkatárs bérköltségét is tartalmazza.

év	2023	2024	2025	2026	2027	összesen
kommunikációs költségelemek díja (HUF)	400.000	300.000	300.000	300.000	300.000	1.600.000

A HFS tervezéssel kapcsolatos tevékenységek ismertetését különböző kommunikációs eszközök felhasználásával valósítjuk meg, melynek ismertetését a 12.sz. melléklet tartalmazza.

9.4 Egyéb, a HACs által megvalósított projektek

- **2023-2027 fejlesztési ciklusban a Borsod-Torna-Gömör Egyesület megvalósítani kívánt saját projektje**

Térségi marketingcentrum kialakítása- HACs által megvalósítandó projekt

Térségi védjegy továbbfejlesztése – a térségi marketingtevékenység megalapozásaként a térséget átfogó új arculati/marketing terv készítésével kívánjuk a megfelelő szakmai háttérrel biztosítani. Egy térségi marketing centrum és marketing munkacsoport keretében működő szakemberek irányításával terveztük a térség imázsának alakítását, a kiadványok, rendezvények, helyi termékek tematikus egységes arculatának kialakítását, vásárokon, kiállításokon a közös megjelenés szervezését, a térség minden települését érintő marketingtevékenység megvalósulását, térségek közötti tudásátadáshoz kapcsolódó események szervezését. A térségi marketing centrum feladata a térségre jellemző turisztikai és helyi termék promóciós tevékenységek folytatása, marketing és kommunikációs kampányok kialakítása, tervezése, helyi védjegyrendszerhez kapcsolódó képzések és konzultációk lebonyolítása, fogyasztói elégedettségek mérése, visszajelzések gyűjtése és értékelése, térségi rendezvények összehangolása.

Az intézkedés célja a Borsod-Torna-Gömör térségben elindított helyi védjegy programok továbbvitele, a minősítési rendszer fejlesztése, a kistájához tartozó helyi védjegyek levédése, a helyi termékek minősítéséhez és a minősített termékek piacra juttatásához kapcsolódó infrastrukturális beruházásokra, eszközbeszerzésre és marketingtevékenységre, térségi rendezvények támogatására, a közös arculatnak megfelelő csomagolás és kiállítási installáció beszerzésére.

A projekt keretében a marketing centrum kialakításához az alábbi tevékenységek megvalósítását tervezzük:

- Infrastrukturális és technológiai háttér megteremtése (épületek, építmények építése, külső és belső felújítása, energetikai fejlesztése, eszközök beszerzése , immateriális javak beszerzése)
- Képzés, tréning, rendezvényszervezés, tanulmányutak
- Szakértői tanácsadás,
- Marketing
- Védjegyvoltalomhoz kapcsolódó tevékenységek

Tervezett forrásigény: 10 000 000 Ft.

- **2014-2020 fejlesztési ciklusban a Borsod-Torna-Gömör Egyesület megvalósított projektjei**

A Borsod-Torna-Gömör Egyesület a LEADER - Helyi Akciócsoportok együttműködési tevékenységeinek előkészítése és megvalósítása VP6-19.3.1-17 kódszámú felhívás keretén belül több projektet is benyújtott támogatási kérelem keretében.

1. „Aki a múltját nem ápolja, jövője sincsen”

Egyik ilyen projekt az „Aki a múltját nem ápolja, jövője sincsen”. E gondolat jegyében rendezte meg a Berentei Önkormányzat Berente és Alacsikai Önkormányzat Alacska helyszíneken hagyományteremtő szándékkal az Alacsikai-Berentei sokadalmat, valamint először a térségben borversennyel és pincefesztivállal egybe kötve. A projekt célja volt többek között a népi kultúra, valamint a bor- és pálinka kultúra iránti érdeklődés erősítése, értékeinek továbbadása, minél szélesebb körben történő népszerűsítése. A fesztiválon résztvevők megismerkedhetnek a magyar kultúra sokszínűségével, melynek megmentése, őrzése mindannyiunk feladata.

2. A Borsod-Torna-Gömör Egyesület másik fontos együttműködési projektje a „Borban az igazság” Császa-hegy és Pitypalatty-völgy civil szervezeteinek együttműködése. A projektben az Edelényi Térségfejlesztő Műhely a Borsod-Torna-Gömör Egyesülettel és „A Paraszniai Ifjúságért” Egyesülettel együttműködésen alapuló beruházás valósult meg a Császa-hegyen. A Császtai Helyi Termék bemutató ház a helyi termékek, a borkóstolás, és a borkultúra hagyományainak megismerését jelenti, szolgálva ezzel az edelényi térség turisztikai arculatának színesítésért.

3. Védjegy program, mint jó gyakorlat átvétele: A Borsod-Torna-Gömör Egyesület térségek közötti együttműködési projektje a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesülettel együttműködve került megvalósításra. A projekt során a BTGE volt a koordináló szervezet, mert az Egyesületünk már rendelkezik egy jól működő helyi termék védjegyrendszerrel. A BTGE részéről tudásátadás valósult meg, mind elméleti mind gyakorlati szempontból a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület részére. A projektben részt vett még a Szent Márton Nemzetközi Szőlészeti és Borászati Egyesület, hiszen a helyi termékek integrálásában, értékesítési csatornákhöz történő eljuttatásában több éves szakmai tapasztalattal rendelkezik. További résztvevő volt még a Hunor Egyesület, aki szakmai tapasztalatot biztosított a projektben résztvevők számára.

A Borsod-Torna-Gömör Egyesület a térségek közötti együttműködési projekten kívül 2 nemzetközi együttműködési projektben is részt vett.

4. A Helyi értékeink népszerűsítését előmozdító együttműködési modell kialakítása című nemzetközi projektünk a Lengyelországi Stowarzyszenie Lokalna Grupa Dziańia Spisz Podhale LEADER Egyesülettel valósult meg közös együttműködésben. A termelői adatbázison túl, nyitó és záró rendezvény, kiadvány került elkészítésre, mely a helyi termékek térségen belüli és nemzetközi piacának bővítéséhez járul hozzá. Elkészült egy promóciós kisfilm is, mely a Borsod-Torna-Gömör illetékességi területén lévő védjegyrendszerhez tartozó turisztikai, illetve helyi termék előállító szolgáltatókat ismertette.

5. LEADER- Helyi Akciócsoportok együttműködési tevékenységeinek előkészítése és megvalósítása a romániai Bihar megyei helyi akciócsoporttal. Helyi értékeink népszerűsítését előmozdító együttműködési modell kialakítása valósult meg. A projekthez szükséges arculati elemek: QR táblák, szórólapok, prospektusok, molinók és roll-up-ok készültek. Mobil applikáció és okos honlap is kialakításra került.

10. Monitoring és Indikátorok

A monitoring folyamatok eredményeinek révén az Európai Bizottság értékes információkhoz jut, amelyek:

- elemzési szempontból szilárdan megalapozzák a jövőbeni szakpolitikai tervezőmunkát;
- segítséget nyújtanak a szakpolitikai célkitűzések és a programok célkitűzéseinek kidolgozásához, a későbbiekben pedig eszközül szolgálnak a kitűzött célok hosszú távú megvalósulásának mérésénél.

A monitoring megfelelő végrehajtásának feltétele, hogy a szakpolitikai célkitűzések és a tervezett intézkedések összhangban legyenek egymással. A kiegyensúlyozott területfejlesztés, során hangsúlyos szerepet kap a foglalkoztatás és növekedés

előmozdítása, illetve a szegénység visszaszorítása a vidéki térségekben. A közös kereten belül végzett értékelés a szakpolitikai intervenciós intézkedések hatását hivatott felmérni. Az értékelés tényekkel szolgál a döntéshozatali munkához, és javítja a KAP keretében végrehajtott intervenciós intézkedések hatékonyságát, hasznosságát és eredményességét. Ezen túlmenően az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot is növeli, és előmozdítja a kapcsolódó tanulási folyamatokat. Annak érdekében, hogy az értékelések szerves részét képezzék a szakpolitikai döntéshozatali folyamatnak, és teljesüljenek az előírt referenciaértékek, a Bizottság iránymutatásokat és eszköztárat dolgozott ki a jogalkotás minőségének javítása érdekében, melyek követelményeket fogalmaznak meg, és ismertetik a bevált módszereket a KAP kiértékelésére vonatkozóan. 2021. december 6-án az Európai Parlament és a Tanács elfogadta a KAP-stratégiai tervekhez nyújtott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról szóló (EU) 2021/2115 rendeletet. Ez a rendelet létrehozza a teljesítmény-, monitoring és -értékelési keretet, amelyet 2023 és 2027 között kell majd alkalmazni a közös agrárpolitikára vonatkozóan. A teljesítmény-, monitoring és -értékelési keret elősegíti, hogy a szakpolitikai hangsúly a szabályoknak való megfelelésről a teljesítményre és az eredményekre helyeződjön át. Ez az új teljesítményalapú teljesítési modell közös teljesítménymutatókat alkalmaz.

Ezek közé a közös teljesítménymutatók közé tartoznak a következő indikátorok:

- kimeneti mutatók, amelyek a KAP végrehajtásának nyomon követésére fognak szolgálni;
- eredménymutatók, amelyek segítségével figyelemmel lehet kísérni, milyen előrelépést érnek el az uniós országok az előre kitűzött célértékek teljesítése terén;
- kontextus- és hatásmutatók, amelyek használatával meg lehet állapítani, hogy általánosságban hogyan teljesít, a szakpolitika a KAP célkitűzéseire képest.

A HACS-okra vonatkozó adatok

- A HACS tervezési területével lefedett települések száma, a lakossági adatok (a HACS területének népességére vonatkozó információ).
- A HACS tagjainak teljes száma az alábbi bontás szerint:
 - azok, amelyek valamely közigazgatási szervet képviselnek;
 - azok, amelyek helyi magángazdasági érdekeket képviselnek (például gazdasági szervezetek, helyi vállalkozások stb.);
 - azok, amelyek helyi szociális érdekeket képviselnek (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.), valamint
 - az egyéb eltérő kategóriákba sorolható tagok.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok teljes száma szervezettípus szerinti bontásban:
 - azon tagok száma, akik valamely közigazgatási szervet képviselnek;
 - azon tagok száma, akik/amelyek helyi magángazdasági érdekeket (például gazdasági szervezeteket, helyi vállalkozásokat stb.) képviselnek;
 - azon tagok száma, akik/amelyek helyi szociális érdekeket (például nem kormányzati szervezeteket, helyi egyesületeket stb.) képviselnek;
 - azon tagok száma, akik/amelyek az egyéb eltérő kategóriákba sorolhatóak.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok neme.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó tagok életkora, kiemelten a fiatalok száma a HACS döntéshozó testületében, 41. életévét be nem töltött személy.

A HACS-ok tevékenységeire vonatkozó adatok

- A HACS által végrehajtott műveletek száma összesen (a HF-ek keretében kibocsátott TO-kban szereplő kedvezményezettek megbontása jogi státusz szerint):
 - a magánszemélyek vagy vállalkozások által végrehajtott műveletek száma;
 - a közigazgatási szervek által végrehajtott műveletek száma;
 - a helyi magángazdasági érdekek képviselői (például vállalkozói szövetségek, kereskedelmi kamara stb.) által végrehajtott műveletek száma;
 - a helyi szociális érdekek képviselői (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.) által végrehajtott műveletek száma;

- a kutatási szervezetek által végrehajtott műveletek száma;
- a több, különböző típusú szereplő által közösen végrehajtott műveletek száma;
- eltérő kategóriákba tartozó szereplő által végrehajtott műveletek száma.
- A HACS által végrehajtott interregionális együttműködési projektek száma.
- A HACS által végrehajtott transznacionális együttműködési projektek száma.
- A tudástransferhez kapcsolódó műveletek száma, beleértve a fenntartható, gazdasági, társadalmi, környezeti és éghajlatbarát teljesítményre vonatkozó tanácsadást, képzést és tudáscserét.
- A termelői szervezetekkel, a helyi piacokkal, a rövid ellátási láncokkal és a minőségrendszerekkel kapcsolatos műveletek száma, beleértve a beruházások támogatását, a marketingtevékenységeket stb.
- A megújuló energia-termelési kapacitásokhoz kapcsolódó műveletek száma, beleértve a biomassza alapú energiatermelés kapacitásaihoz kapcsolódó műveleteket is.
- A környezeti fenntarthatósághoz, valamint az éghajlatváltozás mérséklésével és az ahhoz való alkalmazkodással kapcsolatos célok eléréséhez hozzájáruló műveletek száma a vidéki térségekben.
- A munkahelyteremtő műveletek száma.
- A vidéki vállalkozásokat – többek között a biomassza alapú gazdaság területén működő vállalkozásokat – támogató műveletek száma.
- Az intelligens falvakra vonatkozó stratégiákkal kapcsolatos műveletek száma.
- A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához, többek között a széles sávú rendszerekhez való hozzáférést javító műveletek száma.
- A társadalmi befogadás területén végrehajtott műveletek száma.
- Az egyéb, eltérő kategóriákba tartozó műveletek száma.

10.1 Monitoring

A közös kereten belül végzett monitoring kulcsfontosságú információkkal szolgál a KAP végrehajtásáról. Az Európai Bizottság szorosan nyomon követi a mezőgazdasági piacok alakulását, a vidékfejlesztés terén jelentkező fejleményeket és a KAP forrásainak felhasználását.

1. Helyi felhívás előkészítése

Az indikátorok definiálása a célok meghatározása az intézkedés leírásoknál megtörtént. A HACS munkaszervezete folyamatosan figyelemmel kíséri a pályázott és megvalósuló projekteket. A szerződéssel, támogatói okirattal (a továbbiakban együtt: támogatási szerződés) lekötött fejlesztési források összegének gyűjtése a helyi döntések eredményeinek összegzése. Az indikátor - a lekötött fejlesztési forrás - összegzése döntési fordulók zárásakor történik. A kedvezményezettek kifizetési kérelmeinek kifizető ügynökség által történő jóváhagyása alapján gyűjt adatot, szorosan együttműködve a kedvezményezettel és a kifizető ügynökséggel. A pályázó adatszolgáltatása önkéntes, a kifizető ügynökség szerződés alapján teszi hozzáférhetővé a LEADER pályázatok kifizetési adatait vagy nyilvánosságra hozza a kifizetések előrehaladását. Az indikátor - a kifizetésre került fejlesztési forrás gyűjtése folyamatos, összegzése negyedévente történik.

2. A támogatási kérelmek benyújtásakor, illetve feldolgozásakor várt adatok

A monitoring adatok feldolgozása folyamatos, összegzésük negyedévente történik, visszacsatolás a döntéshozó szerv/szervek részére igény szerinti, de minimum azok gyűlésein előrehaladási tájékoztató jelentésként és döntések előkészítése, valamint a HFS felülvizsgálata során.

3. Monitoring

A Borsod-Torna-Gömör Egyesület által kiírt intézkedések végrehajtása során a forráskeret nyilvántartásról, kötelezettségvállalás nyilvántartásokról, valamint pénzügyi felhasználásokról szigorúan vezetett táblázatok segítségével tudjuk monitoringozni a Helyi Fejlesztési Stratégia végrehajtását.

4. Ellenőrzések

A saját teljesítmény adatainak gyűjtése és feldolgozása folyamatos, összegzésük negyedévente valósul meg a munkaszervezet által. Visszacsatolás a döntéshozó szerv/szervek részére igény szerint, de minimum azok gyűlésein tájékoztató jelentésként, illetve döntések előkészítése, valamint a HFS felülvizsgálata során történik. Értékelést a döntéshozó szerv/szervek végeznek, a kitűzött céloknak megfelelően elfogadják az eredményeket vagy azok módosításáról, megváltoztatásáról döntenek.

A részletes monitoring tervet a 13. sz. melléklet tartalmazza.

10.2 Az indikátorok megadása

Indikátor neve	Indikátor leírása	Indikátor mértékegysége	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Képzésben, tanácsadásban, ismeretcsereben résztvevők száma	R.1 ^{PR} A teljesítmény javítása ismeretek és innováció révén: A fenntartható gazdasági, társadalmi, környezeti, éghajlattal és az erőforrások hatékonyságával kapcsolatos teljesítmény javítása érdekében tanácsadásban részesülő, illetve képzésben, ismeretcsereben vagy az európai innovációs partnerség KAP által támogatott operatív csoportjaiban részt vevő személyek száma	személyek száma							
Termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok száma	R.10 ^{PR} Az ellátási lánc szervezettségének javítása: A KAP keretében támogatott termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok aránya	gazdaságok száma							
Kiepített megújuló energiatermelő kapacitás	R.15 A mezőgazdaságból, erdőszetből, valamint egyéb megújuló forrásokból származó megújuló energia: Támogatott beruházások a megújulóenergia- termelés kapacitásbővítésébe, a biomassa-alapú energiák termelését is beleértve (kW)	kilowatt							
	Napelemes fejlesztések								
	Biomassza								
	Egyéb								
Új munkahelyek száma	R.37 Növekedés és munkahelyteremtés a vidéki térségekben: KAP-projektek keretében támogatott új munkahelyek (önfoglalkoztatás is, de a projekt kiépítéséhez szükséges munka nem)	teljes munkaidős egyenérték				2			
A KAP támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok száma	R.39 A vidéki gazdaság fejlesztése: A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a biomassa alapú gazdaságok száma	gazdaságok száma							
A támogatott „okos falu” stratégiák száma	R.40 A vidéki gazdaság okos átmenete: A támogatott „okos falu” stratégiák száma	„okos falu” stratégiák száma				1			

A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság száma	R.41 ^{PR} Összeköttetés teremtése Európa vidéki térségei között: A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához a KAP-támogatásnak köszönhetően jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság aránya	fő							
Rendezvényeken résztvevők száma + felzárkóztatási projektek érintettjeinek száma	R.42 A társadalmi befogadás előmozdítása: A társadalmi befogadást célzó, támogatásban részesülő projektekkkel érintett személyek száma	fő							
Beszert eszközök száma	A projekt keretében beszert eszközök száma	db			30		30		
Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	db			35				
Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	db			60				
Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	db			12	13			
Megvalósult rendezvények száma	A projekt keretében megvalósult rendezvények száma	db					75		

11. Indikatív pénzügyi terv

a) A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

Ssz.	Az intézkedések megnevezése	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen	%
1.	Borsod-Torna-Gömör Védjegyhálózat fejlesztése	0	140	0	0	0	140	18
2.	Mikrovállalkozások fejlesztésének támogatása	0	465	0	0	0	465	60
3.	Kulturális rendezvények vagy ifjúsági táborok támogatása	0	150	0	0	0	150	19,3
4.	Települések okos megoldásainak támogatása	0	11	0	0	0	11	1,4
5.	Térségi marketingcentrum kialakítása- HACS által megvalósítandó projekt	0	0	10	0	0	10	1,3
	Összesen	0	766	10	0	0	776	100

b) A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen
Működési költségek	0	56,440	56,440	56,440	56,440	225,76
Animációs költségek	0	1,550	1,550	1,550	1,550	6,2
Egyéb tervezett bevételek	0	4,77	4,77	4,77	4,77	19,08
Összesen	0					251,04

Mellékletek

1. számú melléklet: A HACS összetételének részletes bemutatása

a) A HACS összetétele (elnökség, tagság, munkacsoportok taglistája név/szervezet, a HACS-ban betöltött pozíció és a szakterület megnevezésével).

Elnök: **Bodnár-Pásztor Edina**

Alelnök: **Lukács Attila**

Elnökség tagjai:- Bodnár-Pásztor Edina elnök

- Lukács Attila alelnök
- Bencze Péter
- Csordás Józsefné
- dr. Harcsa Attila
- Molnár Zoltán
- Szaniszló János

Helyi Bíráló Bizottság tagjai: - Bodnár-Pásztor Edina elnök

- Lukács Attila alelnök
- Bencze Péter
- Béres Lászlóné
- Csordás Józsefné
- dr. Harcsa Attila
- Molnár Zoltán
- Szaniszló János

Szervezet szerinti megoszlás:

közsféra:

- Bencze Péter - Vadna Község Önkormányzat
- Molnár Zoltán - Perkupa Községi Önkormányzat
- Szaniszló János – Szendrő Város Önkormányzata

civil szféra:

- Béres Lászlóné -Szendrőládi Népfőiskolai Egyesület
- Lukács Attila -Hunor Lovas Sport és Szabadidős Közhasznú Egyesület

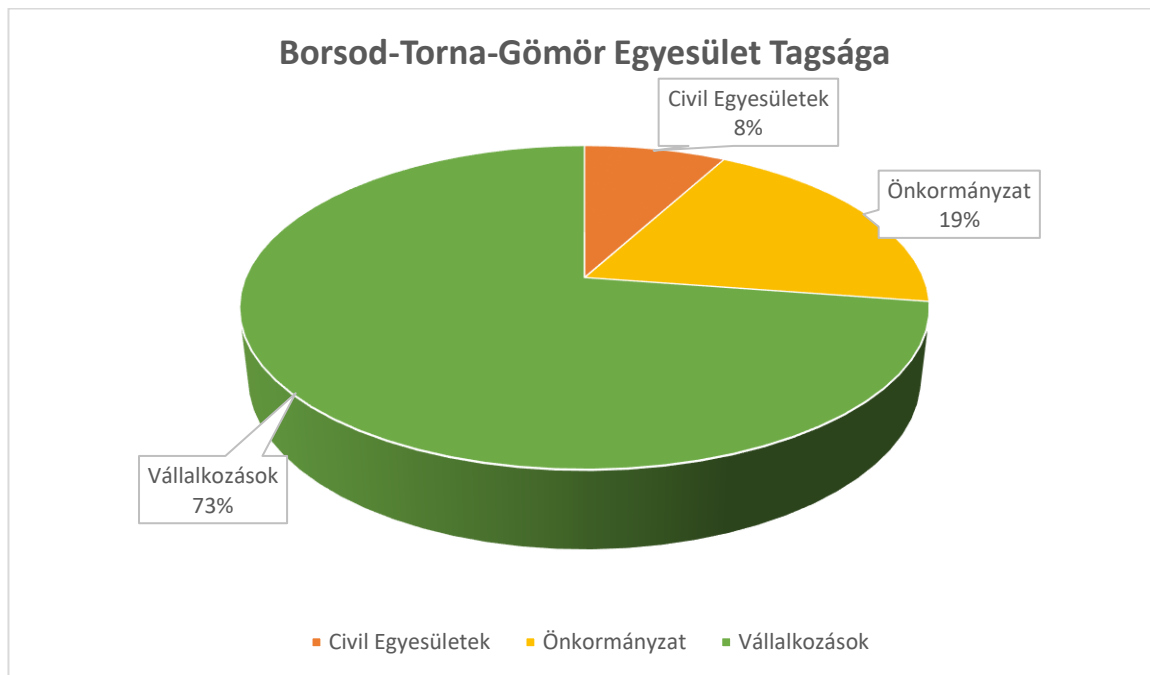
üzleti szféra:

- Bodnár-Pásztor Edina- Egyéni vállalkozó
- dr. Harcsa Attila- Szendrői Gazdaság Kft.
- Csordás Józsefné - Egyéni vállalkozó

A Közgyűlés vállalja, hogy az esélyegyenlőség érvényesítésével kapcsolatos elvárásoknak megfelelően a 2023. évben a döntéshozó testületbe választ egy olyan tagot, aki legfeljebb a 41. életévét még nem töltötte be.

b) A HACS döntéshozó testületének bemutatása.

A Borsod-Torna-Gömör Egyesület tagsága a következőkből tevődik össze: 20 civil szervezet, 49 önkormányzat és 183 vállalkozás, összesen 252 tag alkotja az Egyesületet. Az Egyesület tagságának összetételét az alábbi diagram jól ábrázolja:



Tervezést Koordináló Csoport összetétele:

- Bodnár-Pásztor Edina – egyéni vállalkozó
- Lukács Attila – Hunor Lovas Sport és Szabadidős Közhasznú Egyesület
- Bencze Péter- Vadna Község Önkormányzata
- Béres Lászlóné- Szendrői Népfőiskolai Egyesület
- Csordás Józsefné- egyéni vállalkozó
- dr. Harcsa Attila- Szendrői Gazdaság Kft.
- Molnár Zoltán- Perkupa Község Önkormányzata
- Szaniszló János- Szendrő Város Önkormányzata

A Borsod-Torna-Gömör Egyesület munkaszervezet részéről a munkát segíti:

- Lengyelné Bencze Viktória-munkaszervezet vezető
- Bratuné Bucskó Mariann- ügyintéző
- Juhász- Magyar Anita ügyintéző
- Tiszlavicz Zsuzsa pénzügyi munkatárs

c) A HACS tervezett munkaszervezeti felépítésének bemutatása (személyek, feladatok, helyszín stb.)

2021 szeptember 1-től Edelény Város Önkormányzattól Edelény, István király útja 63. szám alatt található irodáját minimum 5 éves használatba kaptuk, mely 2 irodahelyiségből és ügyféltérből áll.

A Borsod-Torna-Gömör Egyesület munkaszervezetében 5 főállású munkatárs dolgozik heti 40 órában.

A munkaszervezet feladatai közé tartozik többek között a Tervezést Koordináló Csoport munkaanyagainak feldolgozása, valamint a beérkező Projektadatlapok, a tervezési területen az ügyfelekkel történő kapcsolattartás. A Tervezést koordináló Csoport üléseinek szervezése. Az elfogadott HFS után a munkaszervezet a felhívások kidolgozásában, meghirdetésében majd a beérkezett pályázatok feldolgozásában dolgozik. A helyi felhíváshoz kapcsolódó pályázati adatlapban meghatározott

adattartalom, valamint a helyi felhívásban megjelölt mellékleteknek az erre a célra rendszeresített felületen benyújtott helyi támogatási kérelmek előzetes tartalmi értékelésének elvégzése. A helyi felhívásokra beérkező helyi támogatási kérelmek tartalmi értékelése keretében a helyi felhívás pontozási szempontrendszere alapján pontozza és szakmai indoklással látja el a helyi támogatási kérelmeket. Az elutasításra javasolt helyi támogatási kérelmeket szintén megfelelő indoklással látja el, amelyet javaslatként továbbít a HBB tagjainak a részére.

A HACS munkaszervezete a támogatási kérelmek támogatási, vagy elutasítási javaslatait a HBB ülés előtt legalább 5 napon belül a megküldi a HBB tagoknak.

A pályázatok elbírálása során a Magyar Államkincstárral történő egyeztetéseket és az Irányító Hatósággal való együttműködést koordinálják.

A munkaszervezet tagjai:

- Lengyelné Bencze Viktória-munkaszervezet vezető
- Bratuné Bucskó Mariann ügyintéző
- Juhász- Magyar Anita ügyintéző
- Pozsonyi András adminisztratív munkatárs
- Tiszlavicz Zsuzsa pénzügyi munkatárs

A Helyi Akciócsoport szervezeti felépítése, szerepek és eljárások:

- az alulról jövő kezdeményezések felkarolását,
- a helyi lakosság aktivizálását és bevonása a fejlesztési folyamatokba,
- a kapcsolatteremtést, és kapcsolatrendszer, illetve együttműködés kialakítását a vidéki térségek között a megszerzett tudás és tapasztalatok közös hasznosítása végett
- a helyi partnerséget erősítő innovációk kifejlesztését vagy adaptálását.
- Ezen alapelvek jegyében Egyesületünk munkaszervezete rendszeresen szervez fórumokat a térségben, valamint a heti öt munkanapon ügyfélszolgálattal áll az érdeklődők rendelkezésére. Az Egyesület tagjaira vonatkozó előírásokat az Egyesület Alapszabálya tartalmazza, mely egységes szerkezetbe foglalt változatát a Borsod-Torna-Gömör Egyesület közgyűlése 2015. december 8. napján megtartott ülésén fogadott el. Az egyesület megalakulása óta nyitott, tagfelvétele folyamatos, tagjai sorába bárki, bármikor beléphet.
- Az Egyesületnek tagja lehet minden olyan jogi személy, illetve egyéni vállalkozó, aki egyetért az Egyesület céljaival, elfogadja az alapszabályt, rendszeresen fizeti a tagdíjat és felvételéhez a Közgyűlés egyszerű szótöbbséggel hozott határozatával hozzájárul. A tagok felvétele belépési nyilatkozat alapján történik. A tagokat az Elnökség nyilvántartásba veszi és a rendelkezésre álló adatokat az adatvédelmi szabályoknak megfelelően őrzi. A jogi személyiségű tagok jogait képviselőjük útján gyakorolják. Az egyes tisztségekre ezen tagok képviselői választhatók. Tagsági viszonyát a tag kilépéssel bármikor, indokolás nélkül megszüntetheti. A kilépést az Egyesület Elnökének kell írásban bejelenteni.

Az értékelés/kiválasztás folyamatának bemutatása:

Helyi Bíráló Bizottság kizárólagos feladata a Borsod-Torna-Gömör Egyesület, mint LEADER HACS által kidolgozott Helyi Fejlesztési Stratégia kritériumrendszeréhez való illeszkedés vizsgálata és ennek kapcsán az egyes helyi támogatási kérelmek/pályázatok támogatása, vagy elutasítása.

A HBB tagjai előzetesen áttekintik a HACS munkaszervezete által megküldött értékelési és pontozási javaslatot, illetve az elutasításra javasolt helyi támogatási kérelmeket.

A HBB tagjai ülés keretében tárgyalják meg a HACS munkaszervezete által összeállított értékelési és pontozási javaslatot, továbbá az elutasításra javasolt kérelmek indokolásának megalapozottságát.

A HBB feladata a beérkező helyi támogatási kérelmekről döntési javaslat összeállítása és a helyi támogatási kérelmek pontozásának megállapítása, valamint ezen dokumentumok továbbítása a HACS részére, azzal, hogy a HBB a kérelemre vonatkozó támogató vagy elutasító döntési javaslatot a kérelmek – helyi felhívásban előírt értékelési szempontoknak való megfelelés szerinti – sorrendje alapján tesz. Feltétellel vagy csökkentett összeggel való támogatásra irányuló döntési javaslatot nem adhat.

Szakértőt – tanácskozási joggal – meghívhatnak a HBB ülésére. A HBB üléseit annak elnöke hívja össze. A HBB ülésének időpontjára a munkaszervezet vezető tesz javaslatot, azzal, hogy a HBB üléseit a helyi támogatási kérelem beadási szakaszának lezárását követően legfeljebb 90 napon belüli időpontra kell összehívni.

Nagyszámú helyi támogatási kérelem (pl. 100-nál nagyobb) esetén a kérelmek megtárgyalására több ülést is szükséges lehet megtartani.

Amennyiben a helyi támogatási kérelem értékelési feladatainak biztosítása indokoltá teszi több HBB ülés megtartását, abban az esetben több HBB ülés is összehívható.

Amennyiben a határozatképesség más módon nem biztosítható, bármely megválasztott póttag behívható. Ez esetben a póttagra a tagra vonatkozó rendelkezések alkalmazandók.

d) A működés fizikai feltételeinek rendelkezésre állását és a fenntartás biztosítását is be kell mutatni.

Egyesületünk az illetékességi területén Edelény, István király útja 63. szám alatt egy külön bejárattal rendelkező, 2 irodahelyiségből álló irodát tart fenn. Az iroda rendelkezik telefonos (vezetékes és mobil) elérhetőséggel és szélessávú internet kapcsolattal, technikai felszereltsége megfelel a Támogató Okiratban foglalt előírásoknak és biztosítja a munkavégzés feltételeit (fényképezőgép, projektor, fénymásoló, 3 számítógépes munkaállomás stb.). Településen belüli elhelyezkedése központi, az ügyfelek számára kitűnően megközelíthető.

A Stratégia tervezése során figyelmet fordítottunk arra, hogy az Egyesület Borsod-Torna-Gömör Helyi Védjegyrendszeréhez kapcsolódóan saját projekt keretében ezt az épületet és környezetét fejleszteni tudjuk, hogy a létrehozni kívánó bevásárló közösség és helyi termelők részére rendezvényteret biztosítsunk a térségben. A munkaszervezet irodájának nyitvatartása heti 5 munkanapon 8 órás időtartam (heti 40 óra). Honlapunkon meghirdetett nyitvatartási és ügyfélfogadási időben áll az ügyfelek rendelkezésére.

Az Egyesület domain nevének és tárhelyének fenntartásáért, és a www.btge.hu weboldal arculatának kialakításáért felelős munkavállaló megbízásos jogviszonyban áll. Megbízásos jogviszony alapján megbízott könyvelő végzi a bérszámfejtési, könyvelési feladatokat. A fénymásológépek karbantartásáért folyamatos szervizszolgáltatást biztosít a Manual Hungary Kft.

2. számú melléklet: A lefedni kívánt települések területmérete és lakosságszáma

Forrás: KSH 2022.01.01

s.sz.	Település	Lakosságszám	Területméret km ²
1	Abod	141	31,16
2	Aggtelek	495	43,82
3	Alsószuha	415	22,42
4	Alsótelekes	127	6,40
5	Balajt	525	9,03
6	Bánhorváti	1246	28,48
7	Becskeháza	43	5,00
8	Berente	1069	9,22
9	Bódvalenke	297	6,63
10	Bódvarákó	92	9,22
11	Bódvaszilás	996	19,22
12	Boldva	2225	28,34

13	Borsodszirák	1120	11,01
14	Damak	251	7,53
15	Debréte	7	9,62
16	Dövény	260	11,65
17	Edelény	9159	56,82
18	Égerszög	45	10,77
19	Felsőkelecsény	326	7,99
20	Felsőnyárad	935	11,67
21	Felsőtelekes	623	8,45
22	Galvács	88	15,04
23	Hangács	549	22,53
24	Hegymeg	102	5,70
25	Jákfalva	448	9,06
26	Jósvafő	191	21,55
27	Kánó	165	13,78
28	Hidvégdárdó	521	16,99
29	Imola	89	18,12
30	Irota	82	12,34
31	Izsófalva	1664	9,41
32	Komjáti	157	11,08
33	Kurityán	1469	7,54
34	Ládbesenyő	289	10,40
35	Lak	647	19,76
36	Martonyi	291	17,57
37	Meszés	152	11,40
38	Múcsony	2799	17,55
39	Nagybarca	964	14,39
40	Nyomár	257	10,46
41	Ormosbánya	1534	7,54
42	Perkupa	715	19,39
43	Ragály	596	15,54
44	Rakaca	772	19,00
45	Rakacaszend	234	15,71
46	Rudabánya	2187	16,46
47	Rudolftelep	702	4,39
48	Sajóecseg	1038	7,94
49	Sajóivánka	585	10,23
50	Sajópálfala	701	7,11
51	Sajósenye	408	8,47
52	Sajóvámos	1992	31,22
53	Szakácsi	201	8,63
54	Szalonna	989	20,08
55	Szendrő	4073	53,56
56	Szendrőlád	2188	17,70
57	Szin	849	18,10
58	Szinpetri	188	9,71
59	Szőlősardó	87	10,66

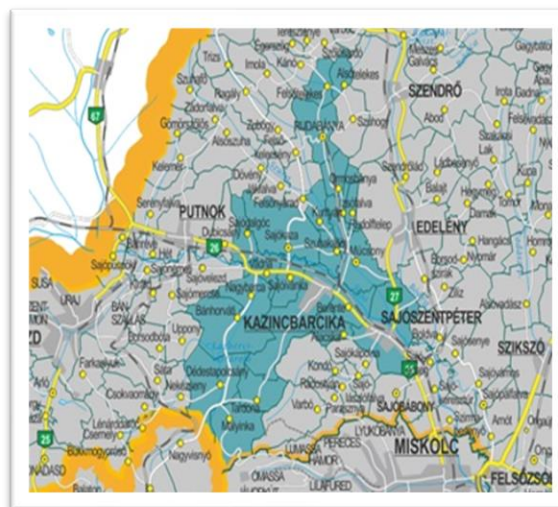
60	Szuhafő	121	16,05
61	Szuhakálló	916	6,96
62	Szuhogy	1047	17,00
63	Szögliget	520	34,74
64	Teresztenye	29	8,69
65	Tomor	224	12,89
66	Tornabarakony	14	8,19
67	Tornakápolna	12	4,02
68	Tornanádaska	753	7,83
69	Tornaszentandrás	137	15,65
70	Tornaszentjakab	192	28,22
71	Trizs	172	10,25
72	Vadna	694	7,81
73	Varbóc	52	10,10
74	Viszló	70	11,10
75	Zádorfalva	425	13,75
76	Ziliz	377	9,26
77	Zubogy	448	11,43
	Összesen	57. 563	1154,50

3. számú melléklet: Az Egyesülethez kapcsolódó járás térképek

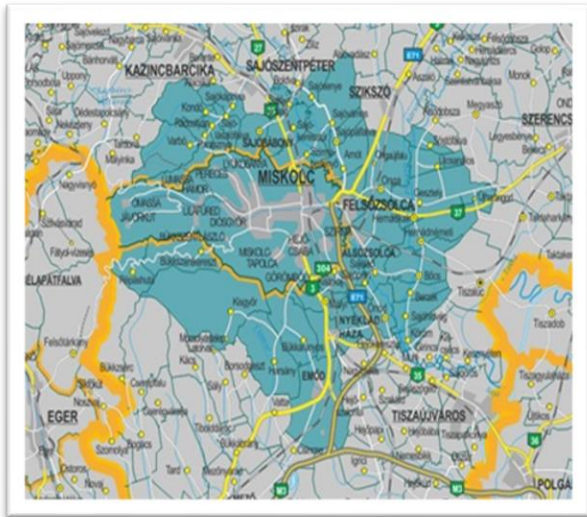
Forrás: <http://www.jaras.info.hu/lap>



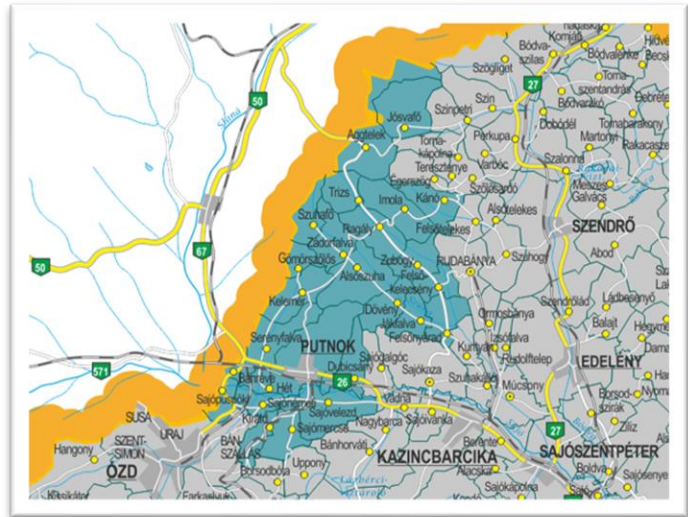
1. ábra: Edelényi járás



2. ábra: Kazincbarcikai járás



3. ábra: Miskolci járás



4. ábra: Putnoki járás

3. számú melléklet: Települések száma lakosságszám csoportok alapján

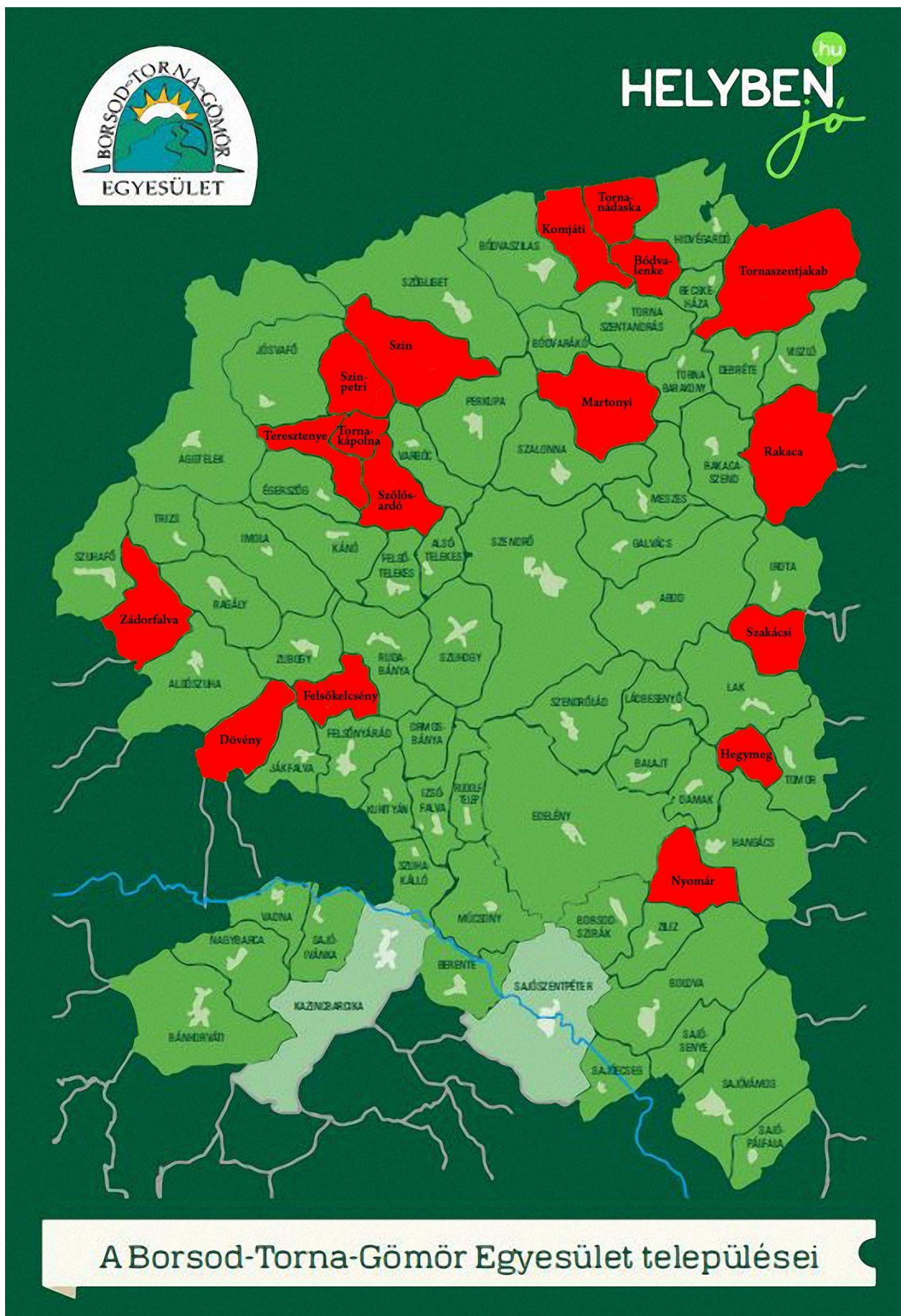
Települések lakosságszáma	Települések száma (db)
100- fő alatti	11
101-500 fő közötti	29
501-1000 fő közötti	18
1001-2000 fő közötti	12
2001-3000 fő közötti	5
3001- fő feletti	2

5. számú melléklet - A Borsod-Torna-Gömör Egyesület illetékességi területéhez tartozó települések besorolása a 290/2014 (XI.26.) Korm. Rendelet szerint

Járások neve és besorolása a 290/2014 (XI.26.) Korm. Rendelet szerint	Járásokhoz tartozó települések
Edelényi járás- Komplex programmal fejlesztendő	Abod, Edelény, Balajt, Becskeháza, Bódvalenke, Bódvarákó, Bódvaszilas, Boldva, Borsodszirák, Damak, Debréte, Égerszög, Galvács, Hangács, Hegymeg, Hidvégardó, Irota, Komjáti, Ládbesenyő, Lak, Martonyi, Meszes, Nyomár, Perkupa, Rakaca, Rakacaszend, Szakácsi, Szalonna, Szendrő, Szendrőlád, Szin, Szinpetri, Szögliget, Szőlősardó, Szuhogy, Tereszténye, Tomor, Tornabarakony, Tornakápolna, Tornanádaska, Tornaszentandrás, Tornaszentjakab, Varbóc, Viszló, Ziliz
Kazincbarcikai járás- Kedvezményezett járás	Alsótelekes, Bánhorváti, Berente, Felsőtelekes, Izsófalva, Kurityán, Múcsony, Nagybarca, Ormosbánya, Rudabánya, Rudolftelep, Sajóivánka, Szuhakálló, Vadna
Miskolci járás- Nem besorolt járás	Sajóecseg, Sajópálfala, Sajósenye, Sajóvamos
Putnoki járás- Komplex programmal fejlesztendő.	Aggtelek, Alsószuha, Dövény, Felsőkelecsény, Felsőnyárad, Imola, Jákfalva, Jósavafó, Kánó, Ragály, Szuhafó, Trizs, Zádorfalva, Zubogy

6. számú melléklet - A térség településeinek gazdasági, társadalmi fejlettség szempontú, kedvezményezettség szerinti besorolása a 105/2015 (IV.23.) Korm. rendelet szerinti besorolás alapján

105/2015. (IV.23.) Korm. Rendelet Társadalmi gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett települések	Abod, Balajt, Becskeháza, Bódvalenke, Bódvarákó, Égerszög, Galvács, Hangács, Hidvégardó, Komjáti, Ládbesenyő, Lak, Martonyi, Meszes, Rakaca, Rakacaszend, Szakácsi, Szalonna, Szendrőlád, Szin, Szinpetri, Tomor, Tornabarakony, Tornakápolna, Tornanádaska, Tornaszentandrás, Tornaszentjakab, Viszló, Ziliz, Alsótelekes, Felsőtelekes, Nagybarca, Ormosbánya, Rudabánya, Rudolftelep, Dövény, Felsőkelecsény, Imola, Jákfalva, Kánó, Ragály, Zádorfalva
105/2015. (IV.23.) Korm. Rendelet Jelentős munkanélküliséggel sújtott települések	Balajt, Becskeháza, Bódvalenke, Boldva, Borsodszirák, Égerszög, Hangács, Hegymeg, Komjáti, Ládbesenyő, Rakaca, Szakácsi, Szalonna, Szendrőlád, Szin, Szinpetri, Szuhogy, Tornakápolna, Tornaszentandrás, Tornaszentjakab, Viszló, Ziliz, Bánhorváti, Felsőtelekes, Izsófalva, Kurityán, Nagybarca, Ormosbánya, Rudabánya, Rudolftelep, Szuhakálló, Dövény, Imola, Jákfalva, Ragály
Átmenetileg kedvezményezett települések jegyzéke	Edelény, Bódvaszilas, Damak, Debréte, Irota, Perkupa, Rakaca, Szendrő, Szögliget, Múcsony, Vadna, Alsószuha, Felsőnyárad, Jósavafó, Szuhafó, Trizs, Zubogy



TERVEZÉSI CSOPORT ÜTEMTERVE

Időpont	Cél	Tematika	Meghívottak
2022. október	Megalakulás, helyzetelemzés	Lefedett terület és lakosság meghatározása, szükséglet és lehetőség elemzése	Tervezési Munkacsoport
2022. november	SWOT és a stratégia intézkedéseinek megfogalmazása	Fejlesztési szükségleteinek, lehetőségeinek elemzése, célkitűzések megfogalmazása, integrált és innovatív jellemzőinek leírása, kimenetek vagy eredmények mérhető célértékei.	Tervezési Munkacsoport
2022. december	Közösségi bevonás, cselekvési terv, egyéb együttműködések	Közösségi bevonás folyamatának leírása, egy cselekvési terv, amely bemutatja, hogyan történik a célkitűzések alapján az intézkedések meghatározása.	Tervezési Munkacsoport
2023 január	HFS 1. verzió megküldése az IH részére	Tervezési Útmutató alapján összeállított HFS 1. verziója	Tervezési Munkacsoport
2023. február	HFS további kidolgozása a Tervezési Útmutató alapján	HFS további kidolgozása a Tervezési Útmutató alapján	Tervezési Munkacsoport
2023. március	HFS egyeztetése az IH-val és terület és források meghatározása	Monitoring intézkedések leírása, értékelésre vonatkozó konkrét intézkedések kidolgozása	Tervezési Munkacsoport
2023. április	Együttműködések	A Borsod-Torna-Gömör Egyesület által tervezett térségek közötti hazai és nemzetközi együttműködések kidolgozása	Tervezési Munkacsoport
2023. május	Közgyűlés	HFS Draft verzió jóváhagyása	Közgyűlés
2023. július	Intézkedések részletes kidolgozása	3+1 főtípusú intézkedés megfogalmazása, melyek rendezvény típusú, mikroállalkozásoknak szóló fejlesztéseket és önkormányzatoknak szóló intézkedéseket is magába foglal.	Tervezési Munkacsoport
2023. augusztus	Cselekvési Terv és a Monitoring és értékelési terv kidolgozása	Az intézkedések kidolgozása, megfogalmazása valamint a monitoring terv kidolgozása	Tervezési Munkacsoport
2023. szeptember	Indikatív fejlesztési forráskeret feldolgozása	A Helyi Fejlesztési Stratégia indikatív fejlesztési forráskeretének felosztása és a Helyi Fejlesztési Stratégia véglegesítése	Tervezési Munkacsoport
2023. október	Elfogadott HFS	Pályázati felhívások elkészítése	BTGE munkaszervezete

9. számú melléklet: Projekt Gyűjtő Adatlapok

Egyesületünk a következő stratégia megalapozása gyanánt projekt gyűjtő adatlapokat készített, majd jutatott el az tagság részére. A kérdőív összeállítása során nagy hangsúlyt fektettünk arra, hogy az a személy, aki vállalja, hogy kitölti a kérdőívet az a lehető legkönnyebb módon tudja projekt ötletét átadni. A rövid idő ellenére közel 100 egyesületi tagot sikerült megkérdeznünk a projekt gyűjtés során.

A válaszadók összetétele önkormányzatokra, vállalkozásokra és civil szervezetekre bontható le. A válaszadók 25.3% önkormányzat, 18.7% Nonprofit szervezet államháztartáson kívül, továbbá 51.6% Mikroállalkozások töltötte ki az egyesület által készített felmérést.

2. Ügyfél minősítési kódja:

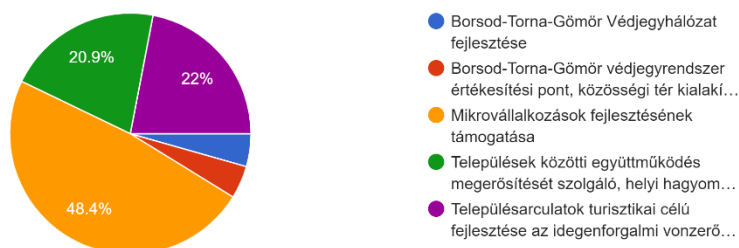
91 responses



A Helyi Fejlesztési Stratégia (HFS) legfontosabb célkitűzései ismertetése után a válaszadók megjelölhették azokat az intézkedéseket, amelyek igénybevételével a tervezett fejlesztéseket végre tudják hajtani.

3.1 HFS intézkedések megjelölése:

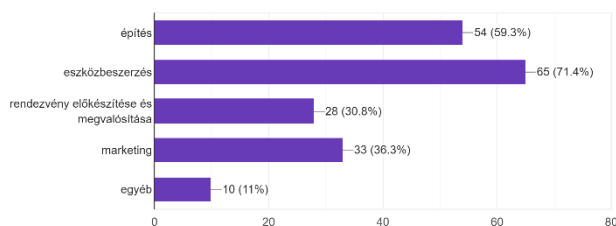
91 responses



A támogatható tevékenységek közül is lehetőségük volt választani a kérdőív kitöltői között. Ezen válaszok elemzése során az alábbi eredmények születtek. A válaszadók 71.4%-a eszközbeszerzésen keresztül szeretné fejleszteni települését-vállalkozását. Az előző időszak tapasztalatai alapján az Egyesület eszközbeszerzését érintő kiírására érkezett be a legtöbb kérelem egyesületünkhöz. A második legtöbbet választott tevékenység az építés volt, amit a válaszadók 59.3%-a választotta. A marketing tevékenységeket célzó támogatható tételek a válaszadók 36.3%-a tartja fontosnak és vannak elképzelésiek a jövőt illetően.

3.2 Támogatható tevékenységek megjelölése:

91 responses



Az utolsó két kérdés a megvalósítás helyszínét és a project tervezett költségkeretét célozta meg. Természetesen minden megadott település a Borsod-Torna-Gömör Egyesület akcióterületén helyezkedik el. A projekt ötleteket érintő összköltség a válaszadók között rendkívül eltérő. Összességében elmondható, hogy a kitöltők válasza alapján 2 és 80 millió forint közötti költségvetési igényekkel rendelkeznek a kitöltők.

10. sz. melléklet: A Borsod-Torna-Gömör Helyi Védjegyhez kapcsolódó információk



Borsod-Torna-Gömör Védjegyrendszere

2014-ben a Borsod-Torna-Gömör Egyesület egy helyi minősítési rendszert dolgozott ki, melynek alapvető célja: a védjegyrendszer alkalmazásának a térségben működő helyi lakosok, közösségek és vállalkozások inspirálása helyi termékek előállítására, eladásra szánt termékeik megbecsülésének növelése, piaci lehetőségeinek bővítése, illetve a falusi szálláshelyek, nyitott porták népszerűsítése.

A fenti célok elérése érdekében az Egyesület az alábbi védjegy kategóriákban fogad új tagokat:

PRÍMA PORTA: Olyan nyitott porta, ahol a helyi, hagyományosan előállított, (ökológiai) termékek vásárolhatók és fogyaszthatók. A jellemzően (városi) törzsvásárlói közönség nem csak a kiváló minőségű helyben előállított termékhez jut hozzá, de részt vehet a termelésben, ill. szabadidős programokban. A térségi önellátás fontos pillére.

KIVÁLÓ TÁJTERMÉK: Kisüzemi módon előállított prémium termék. Nem csupán helyben előállított, de sajátos kistáji karakterrel is rendelkezik. Alkalmas és érdemes arra, hogy tágabb földrajzi körben is képviselje a térséget.

További információk a www.helybenjo.hu oldalon találhatóak.

Jelenleg az alábbi helyi termelők, szolgáltatók rendelkeznek védjeggyel:

Kiváló Tájtermék:

Név	Védjegyjogosult terület	Termék kategória
Trizsi Ízek Szociális Szövetkezet	Sajó -Szuha Karszt kistáji Kiváló Tájtermék	Élelmiszer, lekvárok, szörpök, kenyér
Polácsikné Lénárt Márta	História-völgyi Kiváló Tájtermék	Kézműves, mézeskalács
Kovács Istvánné	História-völgyi Kiváló Tájtermék	Mézeskalács, Zsinórozott dísz tárgyak
Faluvédő Egyesület Praktika Kézműves Klub	Sajó -Szuha Karszt kistáji Helyi Termék	Kézműves, ékszerek, foltvarrás, horgolás, szalaghímzés
Nagyné Tóth Aranka	Sajó Szuha Karszt kistáji Helyi Termék	Élelmiszer, méz

Trixon-B Kft.	História-völgyi Kiváló Tájtermék	Sáppusztai Pálinka
Máté Zoltánné	História-völgyi Kiváló Tájtermék	Kézműves ékszerek
Szurdok Renáta	Sajó -Szuha Karszt kistáji Helyi Termék	Lekvárok
Taskó Gábor	Cserehát-Bódva Vidéki kistáji Kiváló Tájtermék	Lekvárok, szörp készítmények
Boldva Község Önkormányzata	História-völgyi Kiváló Tájtermék	Tökmagból készült termékek: tökmagliszt, tökmagolaj
Kalló István	Cserehát-Bódva Vidéki kistáji Kiváló Tájtermék	Méz
Demeterné Jeremiás Ivett	Cserehát-Bódva Vidéki kistáji Kiváló Tájtermék	Lekvár
Bukó László	Cserehát-Bódva Vidéki kistáji Kiváló Tájtermék	pálinka
Gáll László	Cserehát-Bódva Vidéki kistáji Kiváló Tájtermék	Hentes áruk
Dréher Szabolcs	Sajó Szuha Karszt kistáji Helyi Termék	Tönköly pelyva párna
Petkovics Katalin	Sajó Szuha Karszt kistáji Helyi Termék	Kézműves ékszerek
Kárpáti Károly	Cserehát-Bódva Vidéki kistáji Kiváló Tájtermék	Tökmag olaj
Pindrok Margit	Sajó Szuha Karszt kistáji Helyi Termék	Kézműves- Levendula baba
Sebő József Sándorné	Cserehát-Bódva Vidéki kistáji Kiváló Tájtermék	Kézműves ajándéktárgyak
Szónóczki István	Sajó Szuha Karszt kistáji Helyi Termék	Borsod Aranya - Pálinka
Tamási Mária	Sajó Szuha Karszt kistáji Helyi Termék	Borászati termékek
Koltayné Zsoldos Krisztina	Sajó Szuha Karszt kistáji Helyi Termék	Erdei gomba termékek
J+K Consulting Kft	Cserehát-Bódva Vidéki kistáji Kiváló Tájtermék	Gyümölcsle
Juhász Péter (őstermelő)	Cserehát-Bódva Vidéki kistáji Kiváló Tájtermék	Borászati termékek
Centu-fák kft	Sajó Szuha Karszt kistáji Helyi Termék	Gömöri mintás fa termékek
Szuhatáj Team Kft	Sajó Szuha Karszt kistáji Helyi Termék	Fa tulipán
LIGHT Egyesület	Sajó Szuha Karszt kistáji Helyi Termék	Kézműves fa telefonartó, vágódeszkák
Hudák Attila	Cserehát-Bódva Vidéki kistáji Kiváló Tájtermék	Csehi sajt
Gulybán József	Cserehát-Bódva Vidéki kistáji Kiváló Tájtermék	Füstölt kolbász és füstölt szalonna

Príma Porta:

Név	Védjegyjogosult terület	Termék/Szolgáltatás
Kocsis István EV	Sajó-Szuha- Karszt vidéki Príma Porta	Kocsis Vendégház
Szuhafői Falusi Turizmus Kft.	Sajó-Szuha- Karszt vidéki Príma Porta	Szuhafő, Kossuth út 3.
Szuhafői Vadászok Kft.	Sajó-Szuha- Karszt vidéki Príma Porta	Szuhafő, Kossuth út 3.
Garainé Bajnok Ildikó	Cserehát-Bódva vidéki Príma Porta	Kemencés vendégház, Edelény Császa-hegy
Tóthné Madarasi Anikó	Cserehát-Bódva vidéki Príma Porta	Royal Vendégház
J+K Borsod Consulting Kft. Koleszár János	Cserehát-Bódva vidéki Príma Porta	Boroskert Vendégház
REORG-Ingatlan Kft.	Cserehát-Bódva vidéki Príma Porta	VÁR-LAK Vendégház
Harangszó Vendégház Nagyné Szunyogh Adrienne	Cserehát-Bódva vidéki Príma Porta	Harangszó Vendégház
Gömör-Tornai Ökoturisztikai és Környezeti Nevelési Bt.	Sajó-Szuha- Karszt vidéki Príma Porta	Kisház Vendégház, Nyitott Szín
T&K Épker Kft.	Sajó-Szuha- Karszt vidéki Príma Porta	Éva Vendégház
Kovács Imréné	Cserehát-Bódva vidéki Príma Porta	Bíbor Vendégház
Lengyel Zsolt e.v.	Cserehát-Bódva vidéki Príma Porta	Diófa Vendégház
Pozsonyiné Budás Éva e.v.	Cserehát-Bódva vidéki Príma Porta	Templomkerti Kisvendéglő
Fodor László EV-Kemencés Vendégház	Cserehát-Bódva vidéki Príma Porta	Kemencés vendégház
Bódvaszilasi Református Egyházközség	Sajó-Szuha- Karszt vidéki Príma Porta	Menedékház
Szendrő Város Önkormányzata	Cserehát-Bódva vidéki Príma Porta	Szendrői látogató központ
Klunen Hunagry Kft	Cserehát-Bódva vidéki Príma Porta	Irota Ecolounge
Almásiné Varga Edit	Cserehát-Bódva vidéki Príma Porta	Manzard Aparmann
Taskó Gábor - Dobódél	Cserehát-Bódva vidéki Príma Porta	Dobódél Sándor tó
Trixon-B KFT	Cserehát-Bódva vidéki Príma Porta	Sápusztai Pálinka Panzió
Pozsonyi András e.v.	Cserehát-Bódva vidéki Príma Porta	Baglyas Vendégház
Oláh Katalin e.v.	Cserehát-Bódva vidéki Príma Porta	Édes Udvarház
Krajnyák Dénes e.v.	Cserehát-Bódva vidéki Príma Porta	Relaxvár
Molnár Attila e.v.	Cserehát-Bódva vidéki Príma Porta	Piramis - Attila Vendégház
Harcsné Zsemkó Csilla	Cserehát-Bódva vidéki Príma Porta	Bárány étterem és szálláshely
Várad Vendégház	Cserehát-Bódva vidéki Príma Porta	Várad vendégház
Bódva- House Kft.	Cserehát-Bódva vidéki Príma Porta	Esztramos vendégház

Csorba Pálné	Sajó-Szuha- Karszt vidéki Príma Porta	Teraszos vendégház
--------------	---------------------------------------	--------------------

11. sz. melléklet: A különböző programokhoz való illeszkedést az alábbi táblázat mutatja be.

KAP ST célok	Specifikus célok	Intézkedések
Vidéki térségekben a mikro- kis- és középvállalkozások indítása, fenntartása, erősítése	A lakosság szolgáltatásokhoz való hozzáférését javító vállalkozások kisléptékű fejlesztése	Mikrovállalkozások telephelyének, eszközbeszerzéseinek és marketingtevékenységének támogatása
Helyi termékek és szolgáltatások fejlesztése Közösségi élet, közösségi marketing, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése	A helyben előállított termékek és szolgáltatások ismertségének, értékesítésének javulása a Borsod-Torna-Gömör Helyi termék védjegyrendszer erősítésével Borsod-Torna-Gömör védjegyrendszer értékesítési pont, közösségi tér kialakítása, bevásárló közösség létrehozása	Borsod-Torna-Gömör védjegyhálózat fejlesztése, helyi terméket feldolgozó, helyi kézműves- és kisipari szolgáltatók fejlesztése, helyi turisztikai szolgáltatások fejlesztése Borsod-Torna-Gömör védjegyrendszer értékesítési pont, közösségi tér kialakítása, bevásárlóközösség létrehozása, térségi turisztikai rendezvények megvalósítása (BTGE saját projekt)
A helyi közösségek tagjai egyéni aktivitásának, felelősségvállalásának és együttműködési készségeinek erősítése	Hagyományok, kultúra, művészet, egészség, kreativitás és innovativitás erősítése Helyi életminőség javítása a lakossági szolgáltatások fejlesztése és a kismértékű infrastruktúra fejlesztések által	Települések közötti együttműködés megerősítését szolgáló, helyi hagyományokat középpontba állító rendezvények, fesztiválok és táborok megrendezésének támogatása Településarculatok turisztikai célú fejlesztése az idegenforgalmi vonzerő növelése és kapcsolódó szolgáltatások bővítése érdekében
Kedvezőtlen szociális helyzetben élők felzárkóztatásának ösztönzése, esélyegyenlőség és a társadalmi befogadás javítása		

12. sz. melléklet: Kommunikációs melléklet:

Tevékenység	Kommunikációs eszköz	Időpont
TKCS ülések és műhelymunkák szervezése, lebonyolítása	email, honlap, személyes műhelymunkák, konzultációk	2022. december -2023. október
HFS elfogadása	közgyűlés	2023. szeptember
HFS tervezet és előadási anyagok honlapon való megjelenése	honlap	2022. októbertől folyamatosan
HFS esetleges módosításának elfogadása	online jóváhagyás a tagság részéről	
HFS pályázatainak tervezett 1. körös kiírása	e-mail, honlap, személyes	2024. január- tól
HFS pályáztatási időszakok	e-mail, honlap, személyes	2024.januártól forráskimerülésig

13. sz. melléklet: Monitoring melléklet

Ssz.	Specifikus célok	Intézkedések	Eredménymutatók megnevezése	Célértékek
1.	A lakosság szolgáltatásokhoz való hozzáférését javító vállalkozások kisléptékű fejlesztése	Mikrovállalkozások telephelyének, eszközbeszerzéseinek és marketingtevékenységének támogatása	Létrehozott munkahelyek száma	35
2.	A helyben előállított termékek és szolgáltatások ismertségének, értékesítésének javulása a Borsod-Torna-Gömör Helyi termék védjegyrendszer erősítésével	Borsod-Torna-Gömör védjegyhálózat fejlesztése	Létrehozott munkahelyek száma Új vagy fejlesztett védjegyes termékek és szolgáltatások száma	30
3.	Borsod-Torna-Gömör védjegyrendszer értékesítési pont, közösségi tér kialakítása, bevásárló közösség létrehozása	Borsod-Torna-Gömör védjegyrendszer értékesítési pont, közösségi tér kialakítása, bevásárlóközösség létrehozása, térségi turisztikai rendezvények megvalósítása (BTGE saját projekt)	Megvalósult rendezvények száma	35
4.	Hagyományok, kultúra, művészet, egészség, kreativitás és innovativitás erősítése	Települések közötti együttműködés megerősítését szolgáló, helyi hagyományokat középpontba állító rendezvények, fesztiválok és táborok megrendezésének támogatása	Megvalósult rendezvények száma	40
5.	Helyi életminőség javítása a lakossági szolgáltatások fejlesztése és a kismértékű infrastruktúra fejlesztések által	Településarculatok turisztikai célú fejlesztése az idegenforgalmi vonzerő növelése és kapcsolódó szolgáltatások bővítése érdekében	Létrehozott vagy felújított épületek, építmények száma	2

14. sz. melléklet: Éves településstatisztikai adatok 2022-es településszerkezetben: 180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma



15. sz. melléklet: Éves településstatisztikai adatok 2022-es településszerkezetben: regisztrált gazdasági szervezetek

